

Danas

Četvrtak, 28. januar 2021, broj 8522

GORDANA SUŠA
REŽIM PLJUJE
NEZAVISNE

ZORAN RADOVANOVIĆ
UVEK JE LAGODNO
RADITI ZA VLAST

NUNS
NEZAVISNO UDRUŽENJE
NOVINARA SRBIJE
PRESS
Novine Nezavisnog
udruženja novinara Srbije
Broj 43 - godina XXII - januar 2021.

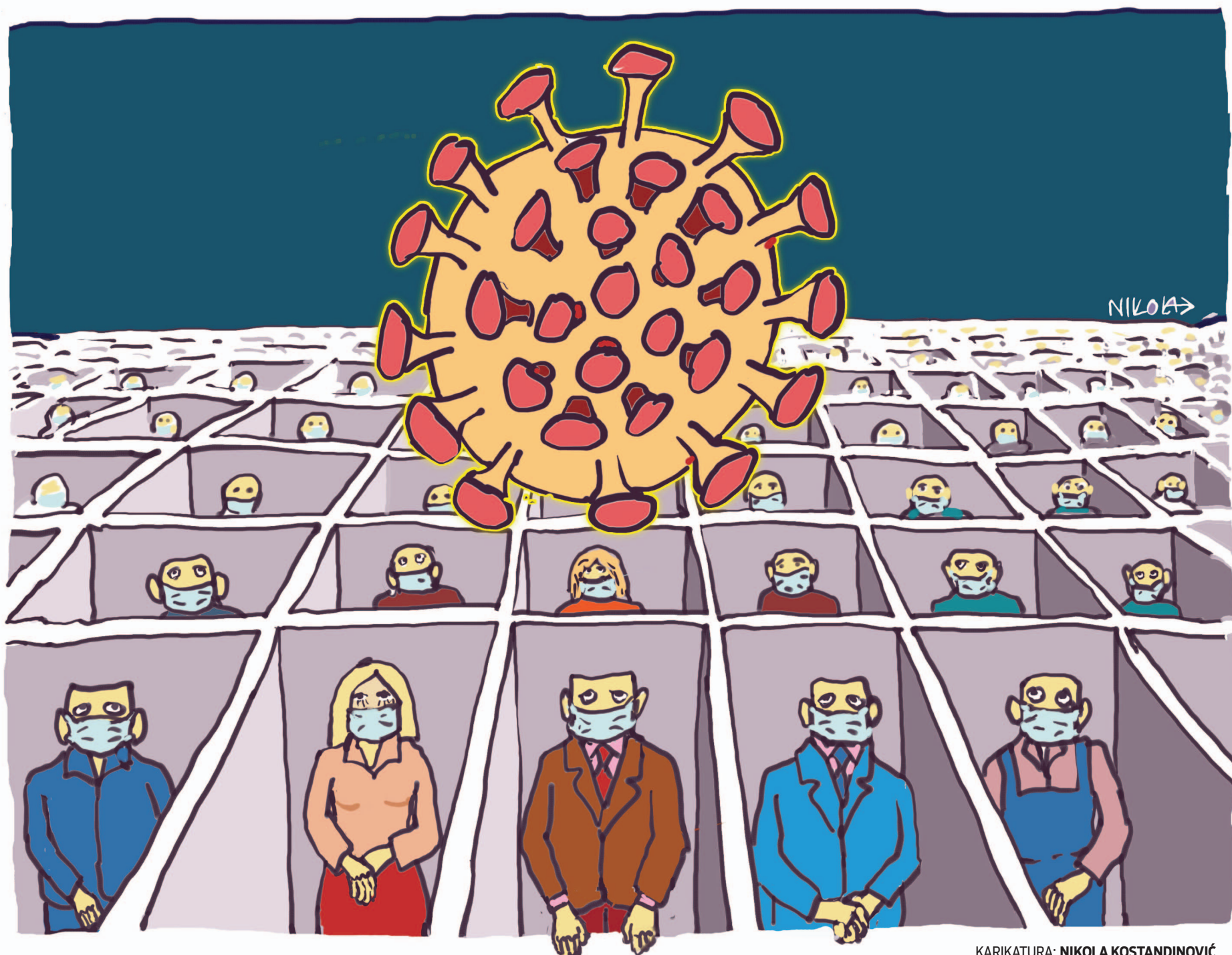
Dosije

MEDIJIMA

UŽICE:
MEDIJI U
VREME
KORONE

Mediji, novinari, politika i kovid-19

PANDEMIJA LAŽI

KARIKATURA: NIKOLA KOSTANDINOVIĆ

HOROR: HRONIKA NAJAVLJENE NEIZVESNOSTI

Uvodnik

Veleizdaja

PIŠE: Bojan Tončić

Odvazila se glumica **Milena Radulović** i javno optužila učitelja glume i vlasnika škole Stvar srca **Miroslava Aleksića** da ju je silovao dok je bila maloletna; dobila je gotovo neupitnu podršku javnosti, ali i medijsku pažnju kakvu verovatno nije očekivala. Novinski napisi tabloida (sve dne-vne roto tiskovine izuzev **Danasa**), temelje se na svemu što smo - kada i zašto - već navikli da gledamo i slušamo; najpre je u potpunosti obezvređena prezumpcija nevinosti ozbiljno osumnjičenog Aleksića, potom je počelo kopanje po porodičnim prilikama žrtava, Milene Radulović i devojaka koje su, sledeći je, ispričale Tužilaštvu vlastita traumatična iskustva. Delovi iskaza datih tužiocu u procesu zatvorenom za javnost direktnom su režimskom intervencijom premešteni iz zapisnika na novinske stupce, ali su, bilo je pitanje vremena, žrtve postajale **ne tako idealne**.

Jer, zašto bi konzumenti odvaljenih mozgova pamtili Milenu Radulović po vrednim umetničkim dometima, kada im je već predloženo s kim imaju posla; bolje je, iz krajnje luzerskog rakursa, tretirati je u skladu sa bogatstvom njene porodice i garderobom koju nekadašnje šteta. "...Milena porodica poseduje uspešnu kompaniju koja je decenijama ovlašćeni diler za BMW vozila", zabeležiće Alo.

Čemu tolika sekiracija oko jedne (ili koliko god da ih je) glumice ("Zna se šta narod misli: glumice i balerine - kurve!" - **Samo jednom se ljubi, Rajka Grlića**). Ima to pomenuti luzersko-socijalni momenat: "Milena je zaintrigirala domaće medije kada se na premijeri 'Balkanske mede' pojavila u skupocenoj haljini. U pitanju je veoma skupi komad stranog brenda koju mnoge mlade devojkice u Srbiji ne mogu da priušte (isti roto SNS izbljvak).

Mediji, dakle, u Srbiji, makluanovski rečeno, režimski produžeci. Godinama poligon licemerja na kojem su moralni preuditelji oni što su ljudima uništavali živote, karijere, brakove, izložili njihovu decu mentalnoj torturi, trajno ih osakativši. Sada su dobili priliku da budu dobri, da se sablažnjuju, zgražavaju. Da, oni zbog kojih se pristojni svet do sada zgražavao. Što su u rotaciju ubacivali laži, presude, falsifikate, podmetanja. Lekarske nalaze i delove dosijea tajne policije. Nekažnjeno mogu da budu **dobri**, da-mari javnosti, vox populi krvožednih konzumenata željnih detalja o dodi-rivanju genitalija sa pozicije moći. Sve i kad bi hteli, a ne pada im na pamet, ne bi znali, daleko su od pomisli da budu iole normalni.

Čitamo i gledamo, robijašnicu u kojoj osuđeni za najteža krivična dela, višestruke ubice, razbojnici, trgovci psihoaktivnim sustancama, nasilnici u porodicama, imaju stečeno pravo da ubiju pedofile, ili silovatelje maloletnica. Robijaši-ubice su tabloidi, mediji i tamošnji pripadnici udruženog zločinačkog poduhvata odabrani da izvrše kaznu koju su izrekli njihovi poslodavci. Ili da prizemno potpaljuju najniže porive stotina hiljada saučesnika.

I, kada je reč o saučesnicima, dolazimo do ratnih zločina i jedne od njihovih personifikacija **Željka Ražnatovića Arkana**. Sve u Srbiji ima veze sa mračnom prošlošću agresijom na susedne države, pa i silovanje kao ratni zločin. U ovdašnjem mejnstrim licemerju nema krivaca među tihim susedima koji su silovali preko Drine, jer su to - ko bi sporio - činili zarad srpstva, u čijoj su se odbrani, eto, pomalo i zai-grali, pa, nesumnjivo ispunjeni rodoljubljem - ubijali nedužne, pljačkali, palili, rušili gradove, palili sela "raspamećivali". Silovali, naravno.

Osumnjičeni Miroslav Aleksić bio je šef propagande Arkanove Stranke srpskog jedinstva, treći na poslaničkoj listi, beležio je na ratističima borbu za srpstvo, u Bijeljini, recimo, možda baš i ovo: "Krajem aprila 1992. godine u kuću je upalo nekoliko arkanovaca. Kao zveri su se bacili na mene. Jedan za drugim su me silovali pred djecom, svekrvom i mužem", svedočenje Asmire S.

Medijski zlikovci-recidivisti pominju poznanstvo osumnjičenog i Arkana, naravno, ne i to šta je povezivalo Aleksića sa haškim optuženikom za zločine proti čovečnosti (Ubistvo; okrutno postupanje, silovanje (kršenja zakona i običaja ratovanja, IT-97-27)). Možda su samo, kako to obično biva u odsustvu pomisli na moral, "radili svoj posao". Baš kao i mediji, odnosno javni oblici života u njima koji postaju učesnici u veleizdaji, temeljnom rastakanju društvenih vrednosti, visokokoruptivnom ubijanju budućnosti po nalogu i sociopatskoj uređivačkoj viziji.

Zločin je došao kući, a širom regiona prostrujao je dah hrabrosti Milene Radulović, **Ive Ilinčić** i desetine hrabrih devojaka. Odaslat iz Srbije, države koja nosi teret sramne prošlosti. Autentične ispovesti žrtava objavljuju se i u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Društvo koje to, pokazalo se, ničim nije zaslužilo, dobilo je poklon, mogućnost da se otvoreno suoči sa zločima. Dosad je jasno saopštavalo da tako nešto jednostavno neće.

Poklon je preskup za devojkice koje ne žele da čute. Rizikuju svoj duševni mir, uspešne karijere, budućnost, pozivajući, s namerom ili bez nje, svejedno, na pobunu normalnosti. Mogu da budu slavljene, ali i "konačno razotkrivene" u režimskom roto instrumentarijumu koji koristi kombinaciju nevičre, tupoumne nepismenosti markiranih časova i odsustva morala.

Pred srbijanskim društvom je izbor između favorizovanja nasilja i nasilnika i solidarnosti sa žrtvama. Šansa postoji.

Ko predviđa da će biti iskorišćena, čini to na vlastitu odgovornost.

21. decembar

AUTORIMA satirične televizijske emisije Dobar, loš, zao koja se emituje na Televiziji Nova S, Marku Vidojkoviću i Nenadu Kulačinu, na Instagramu su upućene anonimne pretnje u kojima se, između ostalog, pominje i Aleksandar Vučić. "Biće vama opela kad vas Vučić dohvati", pisalo je u poruci. Oni su i ranije dobijali svakojake uvrede i pretnje, a ovog puta su se oglasili, budući da se u ovoj pominje predsednik Srbije. Na pretnju su reagovala domaća i međunarodna novinarska udruženja.

SKUPŠTINA Srbije ponovo izabrala Oliveru Zekić za članicu Saveta Regulatornog tela za elektronske medije (REM). Olivera Zekić je još u julu 2015. bila izabrana za članicu tog tela, te je sa iste te pozicije relativizovala i branila nedela propagandne mašinerije.

22. decembar

SLOBODAN Cvejić podneo je ostavku na mesto člana Saveta REM zbog toga što je za predsednicu Saveta izabrana Olivera Zekić.

23. decembar

GODIŠNJA nagrada "Marina Kovačev" za najbolju mladu novinarku u 2020. godini pripala je Jovani Tomić, novinarki Centra za istraživačko novinarstvo Srbije (CINS). Nizom tekstova i priloga urađenih samostalno ili zajedno sa kolegicama, Jovana Tomić se izborom, aktuelnošću, upornošću i obradom tema istakla među kandidatima i kandidatkinjama za nagradu koju dodeljuje Novosadska novinarska škola (NNS).

24. decembar

ČLANOVI nove Radne grupe za bezbednost i zaštitu novinara izložili su u razgovoru sa predsednikom Vlade Srbije Anom Brnabić i ministarkom kulture i informisanja Majom Gojković ideje o tome kako konkretizovati rad, a dogovoreno je da se sastavi akcioni plan koji bi to precizirao. Najavljeno je da će se Radna grupa, uz svoje redovne sastanke, jednom mesečno sastajati sa Anom Brnabić i Majom Gojković.

ZA VREME emitovanja dokumentarnog filma "Zaključani" na N1, autorke Maje Nikolić, publika u Surdulici mogla je da vidi program, ali ne i da čuje ton. Kako su javili gledaoci, u kablovskom sistemu KTS Surdulica, na svim drugim kanalima imali su normalan prijem i ton osim na kanalu N1. Odmah po završetku filma vratio se i ton. Jedan od sagovornika iz filma "Zaključani", bivši fudbalski sudija Ninoslav Spasić je iz Surdulice, a to je ujedno i rodno mesto autorke filma Maje Nikolić. Taj film je dokumentarni podsetnik na čitavu 2020. godinu, koja je prošla pod velom korone i zarade političkih poena.

23. decembar

PORTAL KRIK ocenio je da je Savet za štampu nepravedno proglasio taj portal krivim za kršenje Kodeksa novinara Srbije u tekstu koji je nastao u okviru globalnog projekta FinCEN dosijei. Naime, članovi Komisije za žalbe jednoglasno su doneli odluku i da je KRIK prekršio novinarski kodeks u delu koji se odnosi na novinarsku pažnju i objavljivanje odgovora, po žalbi firme Mineko.

Međutim, KRIK u svom saopštenju ističe da "Savet tvrdi da nisu objavili dokaz da su banke označile 99 novčanih transakcija grupacije 'Mineco' kao sumnjive - iako je u priči objavljen deo izveštaja američkog Trezora gde se to spominje". Tekst pod nazivom "Pogled u 'Mineco' imperiju: Gigant umešan u korupciju ima problem s bankama" bavi se umešanošću predstavnika ove kompanije, čiji je vlasnik biznismen srpskog porekla, u korupcijske poslove u Srbiji i Rumuniji.

Upravni odbor Saveta za štampu, s druge strane, smatra neprimerenim što je KRIK javno komentarisao odluku koju je odbio da objavi i doveo u pitanje profesionalnost, znanje, iskustvo i kredibilitet kolega iz Komisije za žalbe. Prihvatanjem nadležnosti Saveta za štampu, napominje se u saopštenju, KRIK je prihvatio i sva pravila po kojima Savet radi i preuzeo obavezu da poštuje njegove odluke. Ono na čemu Upravni odbor, takođe, insistira jeste i zaštita nezavisnosti i integriteta Komisije za žalbe i njenih članova, kojima, kao i uvek do sada, pruža punu podršku i zaštitu, navodi se na kraju saopštenja.

Upravni odbor Saveta za štampu čine predstavnici Asocijacije medija, Lokal presa, Nezavisnog udruženja novinara Srbije i Udruženja novinara Srbije.

KRIK

CABET
ЗА ШТАМПУ
Брзо, бесплатно, правично.

KALENDAR

FOTO: N1

5. januar

NUNS najoštrije osudio postupak Srpske pravoslavne crkve, eparhije Bačke, koja nije dozvolila ekipi N1 da izveštava sa obeležavanja 79. godišnjice Racije u Bačkoj, u Crkvi Svetog Bogojavljenja Gospodnjeg u Srbobranu. U Srbobranu je obeležena 79. godišnjica Racije u Bačkoj, kada su 1942. godine mađarski fašisti ubili oko 4.500 ljudi - Srba, Jevreja i Roma. Parastosu i obeležavanju godišnjice u Crkvi Svetog Bogojavljenja Gospodnjeg u Srbobranu, prisustvovali su i predsednik Skupštine Vojvodine Istvan Pastor i predsednik pokrajinske vlade Igor Mirović. Međutim, televiziji N1 nije bilo dozvoljeno da uđe u portu. "TV N1 nema šta da traži u portama SPC na teritoriji Eparhije Bačke, tačka", rekao je sekretar Eparhije Bačke Vladan Simić.

30. decembar

PORTAL Fake News Tragač povodom svog trećeg rođendana dodelio nagrade Zlatni, Srebrni i Bronzani Pinokio medijima koji su tokom prethodnih godinu dana prema njihovoj evidenciji najčešće širili lažne i manipulativne vesti. Na prvom mestu je Alo, drugom Informer, a treće je zauzela Srbija Danas.

IZVRŠNI odbor Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS) jednoglasno je odlučio da za počasne članove Udruženja imenuje epidemiologa i publicistu prof. dr Zorana Radovanovića i uzbunjivača iz Valjeva Aleksandra Obradovića. Profesor doktor Zoran Radovanović je utemeljitelj moderne epidemiologije u našoj zemlji, odavno je prisutan na javnoj sceni i nikada nije bežao od javnog dijaloga, dok uzbunjivač iz valjevske fabrike Krušik, Aleksandar Obradović, u septembru prošle godine je uhapšen jer je medijima dostavio dokumentaciju koja ukazuje da su pojedine privatne firme imale privilegovan položaj u Krušiku.

REPORTERKI N1 Jeleni Zorić upućene su pretnje ispred Specijalnog suda u Beogradu, zbog izveštavanja o slučaju Jovanjica. Naime, njoj je jedan od advokata Predraga Koluvije Svetislav Bojić 28. decembra prišao dok je bila na reporterskom zadatku zajedno sa snimateljem i rekao: "Molim Vas budite precizni u izveštavanju pošto je moj klijent Predrag Koluvija pošten čovek i veliki vernik, evo on meni kaže

kad sam išao da ga posetim "Zorička me uništava i rastura njenim izveštavanjem, ali se ja Bogu molim za njeno zdravlje, kao što se molim i za zdravlje tužioca Saše Drečuna i ovog što ga je uhapsio, Slobodana Milenkovića". Bojić je Jeleni Zorić, između ostalog, rekao i da nije dobro prošao „ko god se o Pedu ogrešio“. Dan kasnije, 29. decembra, na istom mestu nakon ročišta Predragu Koluviji, advokat Bojić je ponovo prišao Jeleni Zorić i rekao: „Zamalo da Peda danas bude ukinut pritvor, a Peda te je puno, puno pozdravio“. Zorić je pretnje prijavila najpre Radnoj grupi za bezbednost novinara, koja je odmah pokrenula postupak.

31. decembar

DUGOGODIŠNJI glavni i odgovorni urednik i jedan od osnivača agencije Beta Dragan Janjić umro je u 65. godini. Tokom dugogodišnje novinarske karijere beskompromisno se borio za objektivnost i profesionalnost u izveštavanju i prava i položaj novinara i nezavisnih medija. Bio je član Nezavisnog udruženja novinara Srbije, Komisije za zaštitu novinara i jedan od inicijatora osnivanja nezavisnog sindikata novinara i član sindikata Nezavisnost.

1. januar

NOVINAR Adam Santovac, dobitnik je evropske nagrade za istraživačko novinarstvo za dokumentarac Mega diplomat, Santovac kaže da se ništa nije promenilo nakon dokumentarca, ali da je svakako neka informacija i to što Srbiji ne smeta da ima takav univerzitet (Megatrend), ili to što je premijerki i predsedniku Srbije u redu da u svojim redovima imaju čoveka (Nebojšu Stefanovića) koji je na takav način stekao diplomu. Mega diplomat dekonstruiše obmanjujuću ulogu tog privatnog univerziteta i njegovog vlasnika i rektora Miće Jovanovića.

14. januar

NOVINARSKA udruženja najoštrije osudila klevete upućene valjevskoj novinarki i urednici portala Kolubarske.rs Dariji Ranković. Naime, ona se u tekstu, koji je 8. januara objavljen na portalu Embargo, pod naslovom Besna koža Kolubarske Žuto-barke -Darije B (Ranković)?! Eh, kad bi mogla biti malo finija, potpisan inicijalima E.E.V, optužuje da radi protiv "svojih građana i gradske vlasti", uz neprihvatljive kvalifikacije koje se odnose na njenu ličnost. Darija Ranković je rekla za N1 da ovo nije prvi put da verbalne uvrede stižu na njenu adresu. Ona je dodala da se taman ponadala da će sa dolaskom nove vlasti u Valjevo i sa novim gradonačelnikom doći i bolja klima za novinare.

Priredio: **Nikola Krstić**

Saradnja NUNS sa režimom RADNE GRUPE

Izvršni odbor Nezavisnog udruženja novinara Srbije odlučio je da naš predstavnik uđe u novu radnu grupu za bezbednost pod pokroviteljstvom premijerke **Ane Brnabić** i resorne ministarke, ali je ostanak oročen na tri meseca. Toliko ćemo im dati vremena da ispune neke od zahteva koji stoje nerealizovani još od pre nekoliko godina, kada se, isto ovako, krenulo u nekakav dijalog nakon pritiska spolja i, navodno, iskazane spremnosti **Aleksandra Vučića** i ekipe da olabave pritisak na nezavisne medije i kontrolu nad javnim servisima. I ovoga puta smo nepoverljivi prema toj ekipi koja nas je, u pogledu slobode medija i izražavanja, i uopšte demokratije i vladavine prava, vratila u period pre **5. oktobra 2000. godine**, odnosno u vreme **Miloševićeve** vladavine. Sada je situacija donekle i gora, jer ne postoji jasna osuda autoritarne Vučićeve vlasti od demokratskog sveta, ali ipak u poslednje vreme iz **Evropske unije** dolaze sve oštrije kritike. U tom smislu, učešće predstavnika **Evropske komisije** u radu nove radne grupe je za nas najjači argument da se i mi uključimo. Sva ostala argumentacija za ulazak u još jednu radnu grupu je veoma tanka, jer smo do sada mnogo puta na isto većan način nasankani i iskorišćeni i, na kraju krajeva, poniženi. Na svako novo "mirenje" sa naprednjacima proteklih godina, uz asistenciju evropskih prijatelja, mi smo dolazili iz još nepovoljnije pozicije. Sada sedamo za astal sa Vučićevom ekipom siromašniji i progonjeniji nego pre godinu i po, ali uz jasnu poruku Vučiću i njegovoj partiji, barem što se tiče NUNS-a, da je ovo poslednja šansa da se unormale i upristoje.

Medijska koalicija (NUNS, NDNV, Asocijacija medija, Lokal press, Asocijacija onlajn medija i ANEM) je još u jesen **2018. godine** istakla **13 zahteva**, od kojih samo tri-četiri nisu više aktuelna, ne zato što su ispunjeni, već što ih je pregazilo vreme. Ostali zahtevi i danas stoje i mi ćemo ih ponovo "upakovati" i proslediti vlasti. Pre

svega da državni funkcioneri i predstavnici vladajuće partije prestanu da nas prozivaju, vređaju, omalovažavaju i diskriminišu, odnosno da prestanu da stvaraju atmosferu progona i linča i tako inspirišu silne ludake koji nas targetiraju po društvenim mrežama i pljuju i napadaju na ulici. Te njihove poternice, a videli smo u **Skupštini Srbije** nadavno kako to izgleda, najveći su generator mržnje koja se potom izliva na sve strane. Zatim, da prestane protivzakonito finansiranje

medija koji služe naprednjacima za ogoljenu propagandu, a i za linč neistomišljenika, a to javno i brutalno provlačenje kroz blato su iskusili i mnogi nezavisni novinari, što im je ugrozilo bezbednost. I još niz stvari koje nam zagorčavaju život, a iza kojih nesumnjivo stoji vlast. Ukoliko do kraja aprila ne vidimo značajan pomak u rešavanju problema, bićemo prinuđeni da prekinemo razgovore i da pređemo na druge načine borbe za naša prava i slobode.

ŽELJKO BODROŽIĆ

FOTO: CENZOLOVKA

NA ZGARIŠTU: Milan Jovanović ispred zapaljene kuće

Sudski rasplet paljenja kuće Milana Jovanovića

GDE ŽURITE POSLE TRI GODINE

Već skoro tri meseca traje konstantno saplitanje suđenja za spaljivanje kuće novinara **Žig Info portala Milana Jovanovića** - odlaganjem zbog zahteva za izuzećem. Suđenje je, prema optužnici, naručio **Dragoljub Simonović**, nekadašnji direktor **Železnica Srbije**, bivši predsednik opštine **Grocka** i istaknuti član **Srpske napredne stranke**.

Obrana optuženih, iz ročišta u ročište, koristi sve zakonske moguć-

nosti, te proces dovodi do ivice neprijatnosti i apsurdna. A svima je jasno, naravno i sudiji **Slavku Žugiću**, da je reč o opstrukciji.

Slučaj ulazi u treću godinu, a braniteljka **Zora Dobričanin**, rekla je na poslednjem pretresu da njoj nije jasno "gde to sudija žuri".

A braniteljki Dobričanin, inače zastupnici odbrane u slučaju **"Jovanjica"** i braniteljki optuženih za ubistvo **Slavka Čuruvije**, evidentno se ne žuri, kao ni ostalim advokatima optuženih,

koji su očigledno pronašli nepresušno izvoriste nafte u družini sa optuženičke klupe.

Traženje izuzeća postupajućeg sudije i viših pravosudnih funkcionera, jedina je strategija odbrane, kako bi optuženi, nekako s proleća, uz radost i veselje, sačekali da sudija Žugić krajem marta ode u penziju.

Tada bi ovaj grozomorni slučaj koji se pretvorio u agoniju - krenuo iz početka.

N. K.

Dugogodišnji glavni i odgovorni urednik i jedan od osnivača **agencije Beta**, **Dragan Janjić**, iznenada je preminuo krajem decembra, u **65. godini**.

Jedan je od osnivača nezavisne novinske agencije Beta u kojoj je od **1994. do 2000.** bio urednik unutrašnje redakcije i zamenik glavnog i odgovornog urednika a od 2000. do **2007.** glavni i odgovorni urednik. Od 2007. do **2008.** bio je **zamenik ministra za kulturu i informisanje**, od 2008. do **2010.** bio je **zamenik glavnog urednika Politike** a od 2010. do **2016.** savetnik za medije **Zaštitnika građana**.

U Betu se na mesto glavnog i odgovornog urednika vratio 2016. Tokom dugogodišnje novinarske karijere beskompromisno se borio za objektivnost i profesionalnost u izveštavanju i prava i položaj novinara i nezavisnih medija. Bio je jedan od osnivača i među najaktivnijim članovima **Nezavisnog udruženja novinara Srbije**, jedan od inicijatora osnivanja nezavisnog sindikata novinara i član sindikata **Nezavisnost** i poslednjih godina član **Stalne radne grupe za bezbednost novinara**.

Celokupnu novinarsku karijeru Dragana Janjića, osim Bete, na hiljade tekstova, političkih ana-

IN MEMORIAM Dragan Janjić (1955 - 2020)

ODLAZAK BORCA I GLASA RAZUMA

liza, agencijskih izveštaja, obeležila je neprekidna borba za profesionalizacijom naše profesije, insistiranje na etičkim standardima, stalno angažovanje na unapređenju celokupne medijske scene.

Dragan je bio jedan od onih novinara koji su shvatali značaj novinarstva za stvaranje demokratskog društva, ali onog novinarstva koje bi trebalo da bude **"četvrti stub demokratije"**, a ne oglasna tabla ove ili one vlasti.

Shvatajući taj širi značaj medija za razvoj demokratskog društva uopšte neposredno je aktivno učestvovao u stvaranju Nezavisnog udruženja novinara Srbije.

NUNS je, osim Bete, upravo zbog toga, bio druga Draganova kuća. Uvek je bio tu da pomogne, posavetuje, da se konkretno angažuje. Za Dragana NUNS nije bio samo novinarska organizacija. Više je to bila ideja o jednom drugačijem novinarstvu, lišenom političke privrženosti, usmerenom

ka stvaranju novinara kao kontrolora društvenih kretanja, uz naravno poštovanje svih profesionalnih standarda. Dragan je upravo u NUNS nalazio prostor da se neštedimice bori za takvo viđenje novinarstva.

Dragan je bio sve vreme u NUNS, uvek tu blizu da pomogne, da se angažuje. Svojim mudrim savetima, umerenošću lišenom bilo kakve ostašćenosti, uvek je bio, kako smo g a interno zvali **"glas razuma"**.

Imao sam tu sreću i zadovoljstvo da svih sedam godina, dok sam se nalazio na čelu NUNS, sarađujem sa njim. I tu je pokazivao koliko je bio veliki čovek. Bez trunke sujete ili neke računice, njegova smirenost, odmerenost, ogromno iskustvo bilo je i meni i svima nama od ogromne pomoći da stalno držimo NUNS na tragu ideja njegovih osnivača, plejade najsajnijih imena srpskog novinarstva, među kojima se nalazi njegovo ime. **VUKAŠIN OBRADOVIĆ**

Korona i ja

Tamara Skrozza
(agencija FoNet)

Tokom pandemije, desilo se nešto za šta sam mislila da je nemoguće, posle dvadeset pet godina novinarske karijere - a to je da postanem potpuno

zavisna od tehnologije i interneta. Prvi put u životu, radila sam i davala intervjue, pa čak i držala novinarske treninge putem skajpa ili zum aplikacije. Radeći za FoNet, prvi put sam montirala emisije "na daljinu", tako što bih montažeru slala materijal koji je takođe prikupljen "virtuelnim" putem. Prvi put sam snimala svoj glas za off i slala ga u montažu. Sve je bilo vrlo zanimljivo, malo mi je razbilo monotoniju, ali, ne bih opet, nikada više. To naprosto nije to.

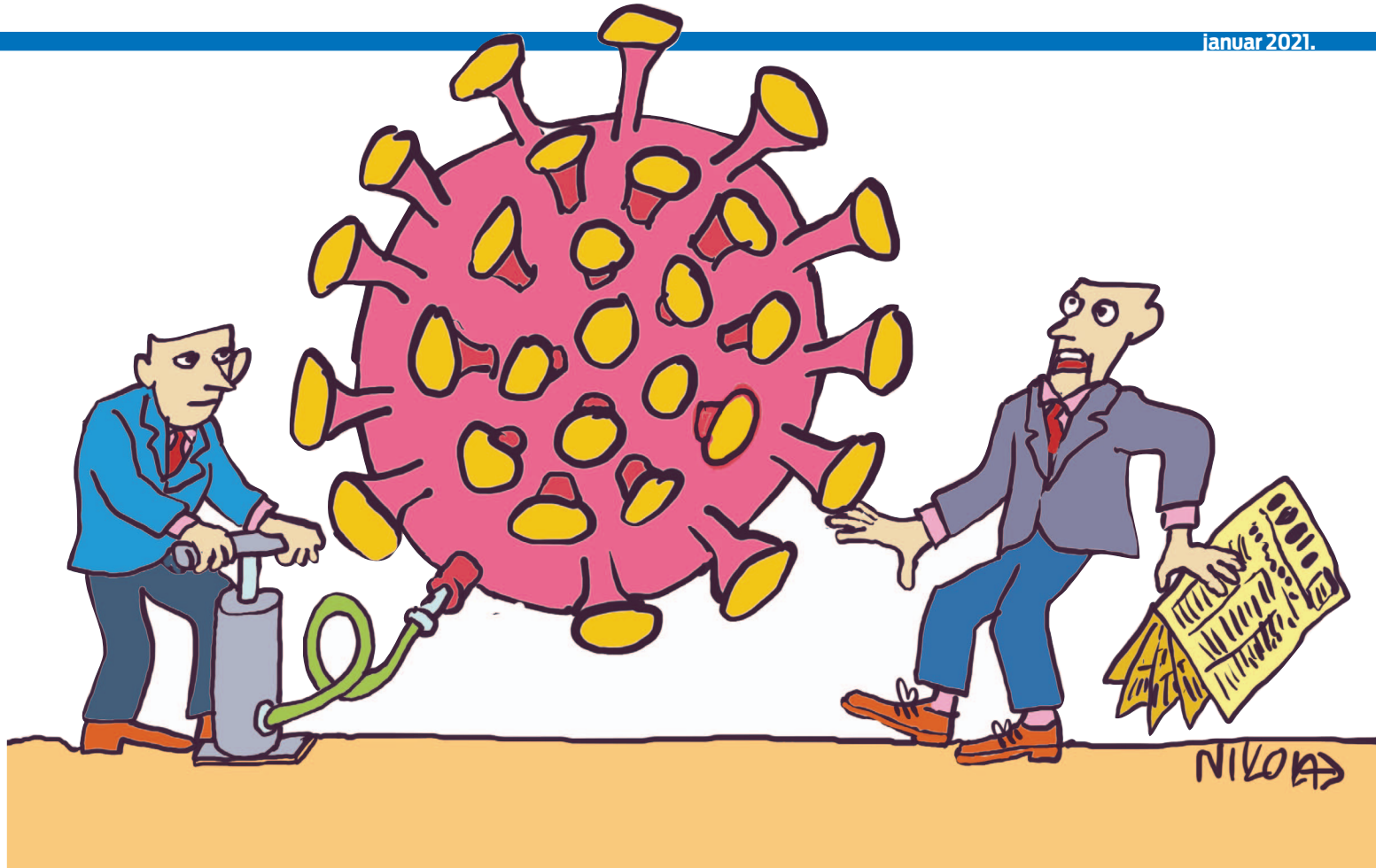
Jovana Georgievski
(BBC na srpskom)

Korona me je odvojila od sedenja oči u oči sa sagovornikom, što mi izuzetno nedostaje. Takođe mi je ograničila odlaske na teren, koji su važni da bismo mogli da napravimo autentičnu priču. Rezultat je da su mi tekstovi postali dosadniji i siromašniji. Međutim, nije mi bilo komplikovano da se snađem kad smo postali osuđeni na elektronsku komunikaciju i telefon, jer u toj situaciji nisam prvi put - već sam izveštavala o Balkanu iz strane zemlje, je-dva čeka-jući da se vratim kako bih mogla da budem na licu mesta. Ova situacija

me podseća na odvojenost koju sam tada iskusila. Vreme koje mi pretekne koristim da učim o novinarskim nišama u koje bih volela da se upustim kad za to ponovo budu postojali uslovi. Ubedila sam sebe da sam na pripremama - u novinarskoj školici koju sam sama sebi osmislila i spremam se da poletim iz niskog starta kad budemo imali gde da trčimo. A za niski start se pripremam i fizički, jer me je pandemija naterala da se zamislim o svom zdravlju, telu i kondiciji koja je potrebna ne samo da se prehlada preleži s nogu, nego i za naporniji reporterski zadatak. Svrbe me pete, svrbe me prsti da pišem drugačije priče nego što trenutno imam mogućnosti. Jedva čekam da se vratimo.

KARIKATURA: NIKOLA KOSTANDINOVIC

Jovana Gligorijević

U trenutku nastanka ovog teksta (dan po prispeću kineskih vakcina) tri su teme medijski goruće kada je o **pandemiji korona virusa**

reč: velika smrtnost zdravstvenih radnika, nabavka vakcina protiv kovida-19 i poslednja, koja je prisutna od početka pandemije - **loša komunikacija nadležnih sa javnošću**. Poslednji skandal u nizu je izjava člana **Kriznog štaba dr Predraga Kona** o tome kako su se lekari zaražavali na pauzama za kafu. Dr Kon jeste pomenuo da je zabeležen jedan takav slučaj, objašnjavao svoju spornu rečenicu ("izuzetno je malo verovatno da se neko od preminulih lekara baš na taj način zarazio", naveo je u Fejsbuk objavi), ali u narednim danima agonija se nastavila i došla nekoliko rukavaca.

Jedan od njih jeste bes zdravstvenih radnika iz crvenih zona koji je Kon navukao na sebe. To što se u medijima pojavilo, izašlo je kako je izašlo, donekle je razjašnjeno, ali natrag više nema. Izmoreni, preplašeni i namučeni lekari su ljuti. Drugi rukavac je gostovanje lekara **Radeta Panića** i **Dejana Žujovića** u emisiji **360 stepeni** na **Televiziji N1**. Jedanaest meseci od početka pandemije, kao da je javnost prvi put čula koliko je strašan život lekara u kovid bolnicama, koliko su nezaštićeni i koliko ni činjenica da su i sami na dužnosti u kovid sistemu ne znači ništa ako neko njihov oboli u trenutku kada medicinskog osoblja i mesta u zdravstvenim ustanovama jednostavno nema.

Rekosmo, kao da je prvi put da javnost to čuje. A zapravo nije. Mediji su, doduše samo oni nezavisni, a samim tim sa manjim dometom, dali sve od sebe da javnost stekne celokupnu sliku, da se sazna što više informacija o epidemiji koje neupitno jesu od javnog interesa. U ovakvoj situaciji, za razliku od brojnih drugih, nema potrebe objašnjavati šta je javni interes - u pitanju su zdravlje svih građana i njihovi životi. Trebalo bi da je jednostavno, ali

Obrazac loše komunikacije u trouglu vlast-lekari-građani ponavlja se još jednom, i kao da oni u čijim je rukama najveća odgovornost ništa nisu naučili za ovih godinu dana. Da li nisu mogli ili nisu hteli, najvažnije je pitanje koje nas čeka kad pandemija prođe. Zato je važno zapamtiti sve

KARIKATURA: NIKOLA KOSTANDINOVIC

nije. Da zlo bude veće, na kritike doktora Panića i Žujovića, Predrag Kon odgovara kritikom da njih dvojica stvari posmatraju jednostrano. Umesno je pitati se kako drugačije jedan anesteziolog i jedan pulmolog, obojica skoro godinu dana u skafanderima, mogu da gledaju na stvari, osim kroz taj vizir koji ne smeju da skinu satima i kroz koji šolja kafe ne može da prođe.

Obrazac loše komunikacije u trouglu **vlast-lekari-građani** ponavlja se još jednom, i kao da oni u čijim je rukama najveća odgovornost ništa nisu naučili za ovih godinu dana. Da li nisu mogli ili nisu hteli, najvažnije je pitanje koje nas čeka kad pandemija prođe. Zato je važno zapamtiti sve.

KAKO SMO VOLELI KRIZNI ŠTAB

Na samom početku epidemije dogodio se mnogo puta prepričani skandal sa konferencijom za novinare na kojoj je **dr Branimir Nestorović** pomenio "smešan virus" i pozvao žene da idu u šoping u **Milano** (virus još nije bio stigao do Srbije, ali Lombardija je već grcala pod težinom broja zaraženih). Ta konferencija je mnogo puta pomenuta, ali retko se sećamo smrtno ozbiljnog lica Predraga Kona i njegovog obraćanja javnosti kao jedinog ozbiljnog. Nešto kasnije, kao zaštitna lica **Kriznog štaba** pojavljuju se **dr Darija Kisić-Tepavčević** i zamenica direktora **Infektivne klinike Kliničkog centra Ivana Milošević**, kao najodmereniji i, u obraćanju javnosti, najjasniji ljudi iz štaba.

Paralelno, političari, na čelu sa predsednikom Srbije **Aleksandrom Vučićem**, uz zdušnu pomoć premijerke **Ane Brnabić**, ministra zdravlja **dr Zlatibora Lončara** i pokrajinskog sekretara za zdravstvo **dr Zorana Gojkovića**, u javnim nastupima stvaraju konfuziju i izazivaju strah kod građana. U tim momentima, izgleda, ključna je trebalo da bude smirenost i odmerenost, kako ne bi došlo do panike kod građana. Baš zato, budimo iskreni, troje pomenutih - Kon, Kisić-Tepavčević i Milošević - bili su miljenici javnosti. Ako ništa drugo, bar smo razumeli šta nam govore. Istine radi, u tom periodu, a reč je o kraju **marta 2020**, već se dalo naslutiti u kom pravcu bi stvari mogle da odu. Na svako novinarsko pitanje o broju zaraženih zdravstvenih radnika, odgovor je glasio da se niko od njih nije zarazio na radnom mestu, da su se zarazili u privatnom životu, pominjala su

se zimovanja... Danas, iako ništa još nije istraženo ni dovoljno dokazano, teško da još ima nekoga ko veruje da su zdravstveni radnici na samom početku imali zaštitnu opremu i da je te opreme bilo u dovoljnim količinama.

TAKO JE GOVORIO DR STEVANOVIĆ

Prva veća nelagoda na relaciji **Krizni štab-građani** dogodila se **31. marta** na redovnoj konferenciji za novinare **Kriznog štaba**. **Dr Goran Stevanović**, direktor Infektivne klinike **Kliničkog centra Srbije** izgovorio je: **"Danas je najgori dan za Srbiju, imamo sedam preminulih i 115 zaraženih, ukupno 23 smrtna slučaja uzrokovana kovidom-19. Najgori dan za Srbiju, a bojim se da nije najgori u budućnosti, čekaju nas još gori dani. Ovo je rezultat nepoštovanja mera, preporuka koje smo davali, molili i kumili. Ako nastavimo ovako neodgovorno da se ponašamo prema sebi i prema drugima, nama se zaista bliži scenario Italije i Španije. Olako smo shvatili opasnosti od ove bolesti, i dalje se intenzivno družimo, i dalje ne poštujemo neophodne mere samoizolacije i distanciranja. Ako nastavimo tako da se ponašamo, ne postoji zdravstveni sistem koji će uspeti da kompenzuje ovoliki broj obolelih. Imaćemo scenario iz Italije i Španije i nećemo moći da pomognemo našim građanima. Bojim se da će u perspektivi biti još gore i to je sve što imam da vam kažem."**

Stevanović je demonstrativno ustao i izašao iz sale, a sa njim i Kon i Kisić-Tepavčević. Potez bi možda bio razumljiv da se iste večeri Kon nije pojavio u studiju **Televizije Pink**. Suštinu problema sažela je, postavljajući narednog dana pitanje Predragu Konu, novinarka **N1 Žaklina Tatalović**, koja je pitala da li je u redu napustiti konferenciju koju verovatno gledaju svi građani, ostati im dužan odgovore, a onda uveče otići na privatnu televiziju i gostovati. Dobila je odgovor da se radilo o solidarnosti sa dr Stevanovićem. Taj odgovor bio je naprosto nedovoljan, nejasan i grub.

Nešto više od mesec dana kasnije, u Srbiji je ukinuto vanredno stanje, **Krizni štab** je nestao iz javnosti, a koliko znamo, nije ni zasedao. Srbija se zao kupila parlamentarnim i lokalnim izborima. Nošenje maski i držanje fizičke distance bili su stvar ličnog izbora.

HOROR SCENARIO: Mediji, politika, korona

HRONIKA NAJAVLJENE NEIZVESNOSTI

Već početkom juna, kada je građanima uveliko bilo omogućeno **PCR** testiranje na lični zahtev po ceni od **6.000 dinara**, pojavljuju se naznake da se sprema neko veliko zlo. Naprasno nema PCR testova na lični zahtev, građanima koji su ih platili testiranje se zakazuje za tri nedelje od dana plaćanja, uznemireni roditelji studenata zovu novinare tvrdeći da su im deca u gradovima koji su univerzitetski centri zaražena, ne samo u studentskim domovima, već i po iznajmljenim stanovima, da ih iz **Studentske poliklinike** vraćaju kući ako nemaju temperaturu višu od 38 stepeni duže od tri dana.

“PREMA ZVANIČNIM PODACIMA”

Krajem juna, događa se medijska eksplozija: **Balkanska istraživačka mreža (BIRN)** objavljuje tekst sa vrlo ubedljivim tvrdnjama da je u prvom talasu epidemije bilo manipulisanja brojem zaraženih i umrlih od kovida i da su pravi brojevi daleko veći od prikazanih.

Komunikacijske veštine vlasti i Kriznog štaba opet nisu blistave. Sva se pažnja usmerava na broj preminulih, uz dominantnu tezu da nije svako sa kovidom nužno umro od kovida. Činjenicu da u Birnovom tekstu imamo tabele koje izazivaju sumnju i oko broja inficiranih svi zanemaruju. Krizni štab nepovratno gubi poverenje građana i od tog momenta do danas, to je poverenje u stalnom padu.

Stiže drugi talas epidemije, u narodu poznat i kao "drugi pik prvog talasa". U kovid sistem se vraćaju bolnice, ubacuju se nove koje ranije u njemu nisu bile. Po Srbiji dolazi do ozbiljnih nestašica PCR testova, **Novi Pazar, Tutin i Sjenica** prolaze kroz kolektivni košmar koji vlasti uporno negiraju. Kada je reč o stvarima koje moramo da upamtimo za "kad prođe", uzroci za nestašicu testova i kolaps zdravstvenog sistema na **jugu Srbije** moraju da budu u prvih pet stvari koje treba istražiti.

Zajedno sa sumnjom u sposobnost Kriznog štaba koju javnost ima i sada, od tog trenutka do danas, ostala nam je i formulacija "prema zvaničnim podacima", kada izveštavamo o broju zaraženih, hospitalizovanih, preminulih... Ta bi formulacija na nekom drugom mestu, u neko drugo vreme značila da je informacija pouzdana i proverena. Ovde je pervertirala u nepouzdanu i neprovereno. Tračak nade pojavio se u pojavi Inicijative **“Ujedinjeni protiv**

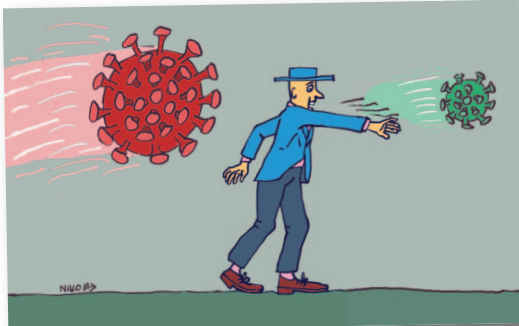
kovida“ koju čine lekari, ali njihove kolege iz Štaba od prvog dana su činile sve da ih diskredituju. Paradoksalno, svaka izjava kojom su omalovažavani ohrabrivala je još i još lekara da se ovoj inicijativi pridruže.

MERE OBJAŠNJENE NASILJEM

Još jedna stvar koju smo zaboravili jeste igranje sa živcima građana koje je počelo u junu i još traje. Nakon "predizborne pauze", Krizni štab se sastajao, režimski mediji su dizali tenziju najavljujući tobožnje nove mere, a sednice su završavane uvek istim zaključkom: **maska i distanca**. Više se ne sećamo, zapravo, koliko dugo za ovih gotovo godinu dana mi nismo imali nikakve obavezujuće mere, ni koliko su čak i one postojeće siledžijski nametane, umesto da se građanima objasni zašto je to obavezno, važno i, najbitnije - za dobrobit svih. Kulminacija igranja sa već istanjenim nervima građana Srbije došla je u julu kada je predsednik Srbije najavio nov policijski čas, trigerujući masovnu traumu koju su stanovnici Srbije navukli tokom proleća. Rezultat su bili protesti ispred **Doma Narodne skupštine**, tone bačenog suzavca, policijska brutalnost kakvu dugo nismo videli... I to dodati na spisak stvari koje treba ispitati **"kad ovo prođe"**, šta god "ovo" bilo - pandemija ili pad aktuelnog režima.

U analizi političkog i društvenog segmenta pandemije kovida-19 u Srbiji važno je napomenuti da se sve do sada opisano događalo u momentima kada niko nije znao da će biti samo još gore. To nije greh, samo po sebi, ali oni na čijim je plećima odbrana zemlje od virusa, kako nedavno reče Predrag Kon, dužni su da u odluke koje donose ukalkulišu i rizik od još većeg i goreg talasa zaražavanja. Pa da se tim povodom podsetimo "zvaničnih podataka". Krajem oktobra, tačnije, **27. oktobra**, Srbija je prešla psihološku granicu od **1.000** zaraženih u danu. Mesec dana kasnije, početkom decembra, stižemo do **8.000** novoobolelih dnevno. Decembar je, figurativno, bio malopre, a mi smo već zaboravili taj pik, pa sadašnjih 1.000 -

KARIKATURA:
NIKOLA KOSTANDINOVIĆ

Paralelnom montažom, bez jakog dramaturškog obrazloženja, Srbija je novu vladu dobila puna četiri meseca nakon izbora. Dolaskom Darije Kisić-Tepavčević na mesto ministarke za rad, zapošljavanje, socijalna i boračka pitanja izbrisana je ionako mrljava granica između struke i politike, ako je ikada i postojala

2.000 dnevno posmatramo kao dobru vest. Istu brojku koja je krajem oktobra donela opštu paniku u društvu.

Krajem leta dobili smo parlament i, konačno, izmene **Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti**. Virus **SARS-CoV-2** i bolest koju izaziva - kovid-19, konačno su uneti u zakon. Konačno znamo ko je nadležan za donošenje mera, ko za sprovođenje, a ko za sankcije za one koji mere ne poštuju. Tužna je, međutim, činjenica da je tek izmenama tog zakona Krizni štab, isti onaj koji nam od februara kroji sudbinu, postao legalan i legitiman. Zašto je tako bilo, još jedno je od pitanja na koje nemamo odgovor.

DRAMATURGIJA KRIZE

Razlika u odnosu na druga do sad nabrojana pitanja jeste u tome što smo iz izjava premijerke Ane Brnabić, inače šefice Kriznog štaba, često mogli da steknemo utisak da možda nije ni pročitala ni staru verziju zakona, jer je čak i po toj verziji zakona sve moglo da se izvede normalno, a ne dekretom vlade za koji smo saznali u julu, a u kom nam je saopšteno da je Krizni štab formiran još u februaru.

No, izmene Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, iako kasno donete, na mestu su i korisne su. Problem je nastao na drugoj strani, naime, idila između političkog i medicinskog dela Kriznog štaba počela je da puca krajem prošle godine. Mi, građani, isprva nismo ni znali za tu podelu. Saznali smo iz medijskih nastupa medicinskog dela štaba, kada su se od nekih odluka ograđivali, jer su donete iz ekonomskih razloga, a na štetu javnog zdravlja. Konkretno, **dr Srđa Janković**, gostujući na TV N1, rekao je da je odluka o radnom vremenu ugostiteljskih objekata (produženje u odnosu na prethodno donete mere) doneta na zahtev zamenika gradonačelnika Beograda **Gorana Vesića** i **Privredne komore Srbije**. Otkud Goran Vesić u Kriznom štabu - moraćemo da saznamo kad prođe epidemija, jer smo uprkos svim novinarskim naporima ostali uskraćeni za odgovore.

Paralelnom montažom, bez jakog dramaturškog obrazloženja, Srbija je novu vladu dobila puna četiri meseca nakon izbora. Dolaskom Darije Kisić-Tepavčević na mesto ministarke za rad, zapošljavanje, socijalna i boračka pitanja izbrisana je ionako mrljava granica između struke i politike, ako je ikada i postojala.

Korona i ja

Veljko Lalić
(nedeljnik Nedeljnik)

Korona je potpuno promenila način rada u redakciji Nedeljnika, ali verujem da to čitaoci nisu osetili. U redakciji smo uglavnom radili odgovorni urednik, prelamač i ja, dok su svi ostali radili od kuća. Bavili smo se više onlajn izdavanjem, dok smo novine relativno normalno zatvarali, i čak imali rast tiraža. Izdavali edicije knjiga. U svakom slučaju, mislim da smo imali i sreće da se bavimo ovim poslom, gledajući moje prijatelje van profesije, jer je nama i korona bila tema. Postoji, ipak, pravilo da su novinari potencijalni prenosioci zaraze, pošto imaju širok krug kontakata, lekari se druže s lekarima, advokati s advokatima, dok se mi krećemo u širim krugovima, tako da je meni to i privatno i poslovno najviše nedostajalo.

Nerma Džaferović
(portal Karike.ba)

Čitava ova situacija oko pandemije virusa kovid-19 je na mene kao novinarku utjecala ujedno i pozitivno i negativno. U moru informacija, člana, video-zapisa i drugih formata, bilo je jako izazovno istaknuti se i privući pažnju u medijima. Jako veliki izazov je bio i izboriti se sa svim dezinformacijama i lažnim vijestima koje su nam servirane. No, mislim da je to svima nama bio pokretač i motivacija da se suočimo sa situacijom onako kako najbolje znamo i budemo što kreativniji i originalniji, a naročito da izveštavamo novinarski profesionalno, etički, korektno i u interesu javnosti. Moram priznati da mi je tokom 2020. godine nekako najviše falila interakcija sa zanimljivim sagovornicima uživo jer se nažalost većina toga svelo na onlajn svijet.

Nemanja Rujević
(Dojče Vele)

Najviše mi nedostaju reporterski zadaci, putovanja do Srbije, susreti sa ljudima. Praktično samo celu godinu radio od kuće ili iz redakcije, koja je poluprazna. I to mi nedostaje, puna redakcija u Bonu, časkanje sa kolegama kroz koje i priče na kojima radimo postaju bolje. Inače, količina posla je srećom ista.

Dijana Babić

INTERVJU: Žaklina Tatalović

NE TREBA NAM MESIJA, NEGO SISTEM

Pitanja koja nisu dobrodošla na konferencijama za javnost predstavnika vlasti i članova **Kriznog štaba**, tokom pandemije često je postavljala novinarka Televizije N1 Žaklina Tatalović. Odgovore na takva, za režim nepoželjna pitanja građanima su, zapravo, jedino i hteli da čuju. Čuli su, uglavnom, bahaćenje, vredanje, spinovanje, videli oduzimanje mikrofona, pravu sliku odnosa režima prema medijima, odnosno javnosti. Prema građanima.

“Posle konferencija Kriznog štaba svaki put sam se u redakciju vraćala bez konkretnog odgovora. Međutim, to ponekad i jeste najbolji odgovor za građane Srbije - da shvate u kakvoj smo situaciji. Ono što se takođe često desava, a ne bi smelo, bar kada je zdravlje u pitanju, jeste da dobijem kontradiktoran, ili čak netačan odgovor. Poštenije bi bilo i prema građanima i prema novinarima da se kaže da u tom trenutku neko ne zna odgovor, i da će nam ga dostaviti. I da to zaista i uradi”, kaže Žaklina Tatalović za Dosije.

DOSIJE: Na koja sve, kako ih Vi zovete, jednostavna pitanja o korona virusu niste dobili odgovor?

ŽAKLINA TATALOVIĆ: Prvo pitanje je bilo kako možete da odete sa konferencije, ljuti zbog velike smrtnosti, a pod izgovorom da imate puno posla. I onda se posle 15 minuta pojavite na Pinku i gostujete tamo dva sata. To sam konkretno pitala doktora Predraga Kona, i tada se izvinio. Prva sam pitala koliko lekara je obolelo; da li je tačno da neko zabranjuje maske i rukavice u GAK Narodni front; da li su zdravi lekari u bolnici u Valjevu; ko je odobrio derbi s publikom; zašto dopuštate predizborne skupove; koliko je obolelih posle protesta; ko nije bio za uvođenje mera u novembru, pa smo danima imali po 7.000 obolelih; zašto je poskupeo PCR test; zašto nema fraksiparin injekcija u apotekama... Sve su to pitanja građana i medicinskih radnika.

Kako su se iz neprijatnih pitanja "izvlačili" lekari iz tzv. medicinskog dela Kriznog štaba? Na momente je bilo mučno gledati i slušati njihova obrazloženja?

- Njihova obrazloženja se svode na napad. Ne može neko ni da zna sve odgovore, ali nema potrebe da bilo ko napada novinare i medijsku kuću, već treba da zapiše pitanje i pošalje odgovor kasnije. Mi treba da sarađujemo, da bi svi građani imali odgovore. Ne sme biti ignorisanja. Evo, prošlo je godinu dana, a na N1 nikad nisu gostovali doktorka Darija Kisić Tepavčević, dr Mirsad Đerlek, dr Zlatibor Lončar... A svaki dan ih zovem. Politička opredeljenost ne sme postojati kada je zdravlje u pitanju.

Kakva je bila atmosfera na konferencijama za javnost Kriznog štaba?

- Na početku, kada je dolazilo mnogo novinara, svi su želeli da

Prva sam pitala koliko lekara je obolelo; da li je tačno da neko zabranjuje maske i rukavice u GAK Narodni front; da li su zdravi lekari u bolnici u Valjevu; ko je odobrio derbi s publikom; zašto su dopustili predizborne skupove; koliko je obolelih posle protesta; ko nije bio za uvođenje mera u novembru, pa smo danima imali po 7.000 obolelih; zašto je poskupeo PCR test; zašto nema fraksiparin injekcija u apotekama...

Dolazak pojedinih medijskih radnika na konferencije Kriznog štaba bio je usmeren na rad N1 televizije. Tužno je što nisu želeli da postavljaju pitanja o korona virusu, već su držali predavanja kako treba pojedini mediji da rade. Mnoge moje kolege su to samo slušale

saznaju što više. Kada su počeli prvi problemi, konferencije su postale veoma teške. Na njih su često dolazili političari, a govorilo se da svi slušaju struku. Veoma brzo smo saznali da struka nema neku moć odlučivanja, niti da se slušaju stavovi lekara. Tako da se sve pretvorilo u političke konferencije za novinare, sa saopštavanjem brojki na početku.

Jeste li imali osećaj da su prema Vama neprijateljski nastrojeni i oni kojima postavljate pitanja i kolege čije se izveštavanje svodi na podilaženje vlasti?

- To su svi mogli da vide i čuju. Dolazak pojedinih medijskih radnika bio je usmeren na rad N1 televi-

zije. Tužno je što nisu želeli da postavljaju pitanja o korona virusu, već su držali predavanja kako treba pojedini mediji da rade. Mnoge moje kolege su to slušale. Kada je na jednoj konferenciji zaposlena na Pinku Gordana Uzelac počela da drži predavanje, ja sam tu konferenciju napustila, jer to više nije ni bila konferencija. Nakon toga su konferencije bile ukinute, kao zbog epidemiološke situacije. Usledio je pokušaj slanja pitanja mejlom. Inače, na tim konferencijama nikada nije bila gužva jer nisu dolazili snimatelji. Gužve su bile na konferencijama predsednika Srbije. One, razume se, nikada nisu bile ukinute - ni u najgorem talasu pandemije.

Da li, nakon što se predstavite i kažete za koju kuću radite, predstavnici vlasti i Kriznog štaba očekuju pitanja koji ih dezavuišu? Kako Vi to doživljavate?

- Mene to ne zanima. Svako od nas je tu da radi svoj posao. I, verujte, građani odmah znaju ko je na visini zadatka, čim postavim pitanje. Ja inače važim za osobu koja ne pušta sagovornika dok ne dobije odgovor, i tako ću nastaviti da radim. To nisu moja pitanja, to su pitanja građana Srbije.

Oduzimanje mikrofona da Vi i Vaše kolege ne biste mogli da postavite potpitanja postalo je uobičajeno u Srbiji mnogo pre pandemije. Čega se plaše, šta je toliko strašno u postavljanju potpitanja?

- Nije mi jasno čega se političari plaše. Svi su na političkoj sceni dve, tri decenije, i ako ne umeju da se snađu s nekim potpitanjem, onda treba da se zapitaju da li su za taj posao. I da li su se uljuljkali u naručenim pitanjima. Oduzimanje mikrofona ili najnovije - spuštanje tona, da tako kažem, da građani ne bi mogli da čuju potpitanje, veoma su neprijatne situacije. Umesto da slušate, na primer, predsednika Srbije dok odgovara na pitanje, vi se otimate oko mikrofona s njegovim protokolom ili on zahteva, u mom slučaju, da vratim mikrofona. To samo pokazuje kako je sve izrežirano unapred i kako to niko ne sme da poremeti nekim potpitanjem na koje odgovor mora da bude konkretan.

Šta su najviše izbegavali da odgovore?

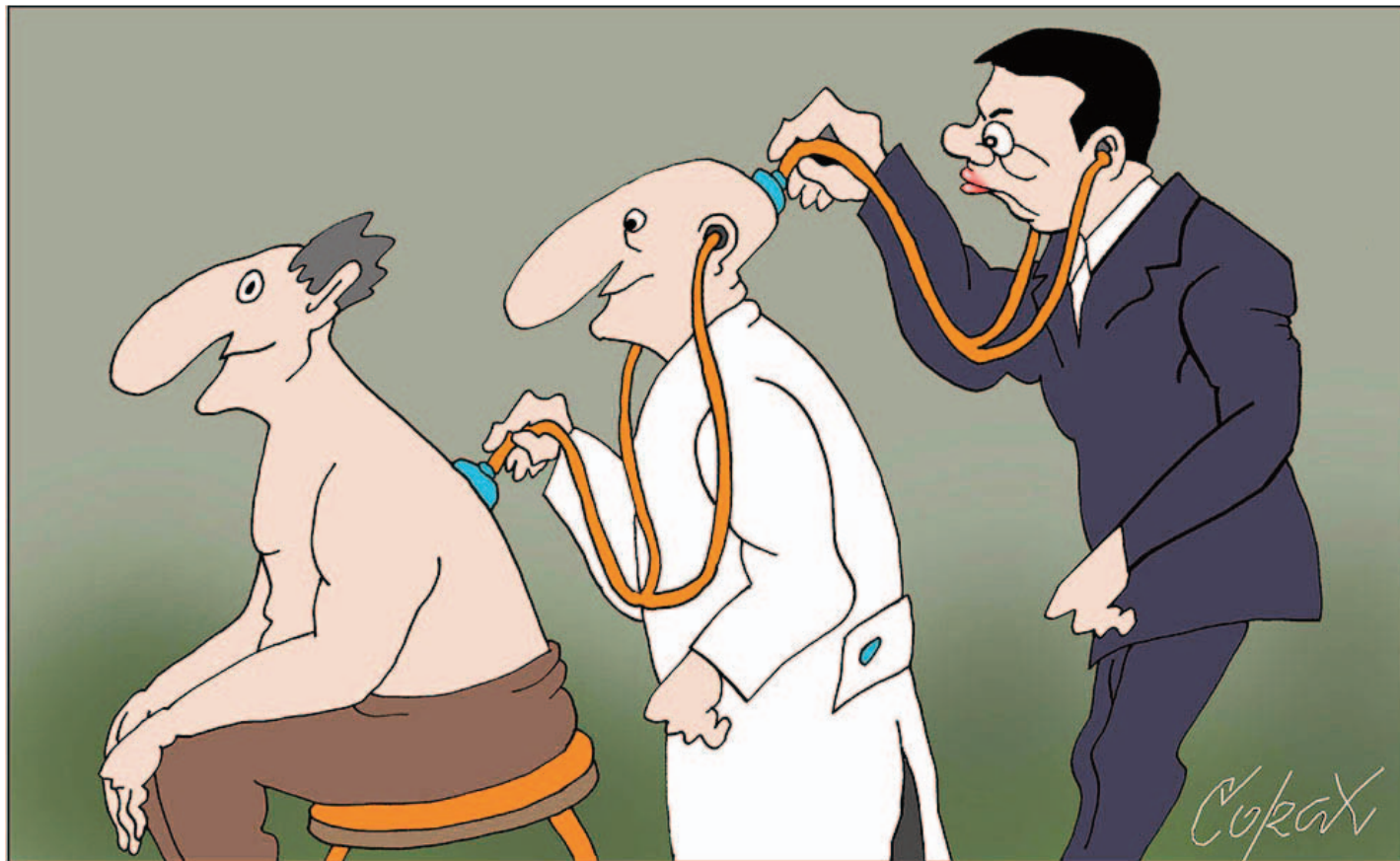
- Premijerka Srbije Ana Brnabić nije odgovorila na pitanje koliko novca ostaje penzionerima kada se od prosečne penzije oduzmu računi. Pitanje "koliko ostaje" postavila sam četiri puta, peti put je i meni bilo neprijatno, pa sam sama rekla da ostaje 5.000 dinara. Predsednik Aleksandar Vučić je izbegavao da odgovori na pitanje "da li su građani glasali za štih probu", pošto je sam rekao da je nova Vlada njegova štih proba. Članovi Kriznog štaba nisu objasnili zašto je poskupeo PCR test, i tu sam insistirala - dok nisu rekli da ne znaju odgovor.

Jeste li stekli utisak da se opasnošću ili smanjenom opasnošću od zaraze manipuliše u političke svrhe?

- Epidemija se nije ni spominjala pre izbora, kao da je sve bilo gotovo. Pojedini političari su se bacali među ljude u kampanji. I sve je to doprinelo skoku zaraženih dva dana posle izbora i najavi ponovnog uvođenja policijskog časa. I dan-danas ne znamo ko je odbio mere u novembru, znamo samo da je neko iz političkog dela Kriznog štaba. I znamo da je lekare dočekao kolaps. Mnogo ljudi je izgubilo život. To je ono što ne možemo da vratimo, a kafići i restorani će opet oživeti.

Vidite li da je u toku stvaranje kulta spasioca od predsednika Srbije Aleksandra Vučića?

- Taj proces je odavno završen. Ljudi Vučića doživljavaju kao spasioca jer se on tako predstavlja 24 sata, sedam dana u nedelji. Čim neko kaže neku kritiku - taj je lopov, naroman, fašista, izdajnik, plaćenik, kurva i šta sve ne. On ne shvata, i nikada neće shvatiti, da kritike postoje da bi neko bio bolji, a ne da bi onaj koji kritikuje odmah bio obeležen kao državni neprijatelj broj jedan. Ne treba nam mesija, već normalan sistem, kako god se zvali predsednik i premijer.

KARIKATURA: PREDRAG KORAKŠIĆ CORAX (SLOBODANA EVROPA)

Pandemija, vlast, Krizni štab i mediji

I U PANDEMII JE LAGODNIJE RADITI ZA VLAST

Dr Zoran Radovanović

Pred kraj vanrednog stanja prilika za oslikavanje razlika u uređivačkim politikama pojedinih medija predstavljala su dva događaja - svesno žrtvovanje narodnog zdravlja radi nesmetanog odvijanja predizbornih aktivnosti i potvrđivanje ranijih slutnji o krivotvorenju podataka

U podelama duboko ušančenom i do preteče zakrvljenosti dovedenom našem društvu obično se već iz naslova ili iz slučajno odabranog pasusa uočava da li iza teksta stoji režimsko ili nezavisno novinarsko pero. Slično, naravno, važi i za usmene medijske iskaze.

Pojava kovida-19 kao da je bar u izvesnoj meri i površno gledano zgusnula novinarske redove. Epidemija je, sama po sebi, dovoljno atraktivan izazov da često ni mediji najzadrtiji u svojoj sklonosti senzacionalizmu nemaju potrebu da ubacuju eksplozivno punjenje u već dovoljno zapaljivu faktografsku smešu. Razlika se obično svodila na grafičko oblikovanje osnovne informacije. To ne znači, međutim, da se optika izmenila. Dovoljno je baciti pogled na tekuće vesti, pa se uveriti u dubinu jaza.

Tako je, u želji da brani nepogrešivost zdravstvenih vlasti, jedan član Kriznog štaba (KŠ) lakomisleno izjavio da lekari često umiru od kovida

19 jer se zaraze tokom zajedničkog pijenja kafe. Suočen sa gnevnim reakcijama svojih kolega, optužio je novinare za pogrešnu interpretaciju, ali je portal Nova.rs, sasvim profesionalno, preneo integralni tekst razgovora i ponudio audio snimak. Reagovalo je jedno od mračnjačkih glasila: "Bestidnici! Šolakovi mediji linčuju Kona".

Dakle, razlike u interpretaciji činjenica postoje, ali su u relativnom smislu manje česte nego kada je reč o, recimo, moralnosti i umnosti mlade poslaničke garde ili istinoljubivosti predsednika SNS.

Umesto novinara, poslovično krivih za sve tuđe trapave i pogrešne formulacije, protekle godinu obeležilo je brukanje lekara. Nekolicina njih sa najvišim akademskim zvanjima neslavno se istakla bizarnim vide-njem porekla bolesti, njenog uzroka, lečenja i sprečavanja. Bilo da su istupali radi nametanja svojih ideoloških predubedenja, samopromocije ili vere u sopstvenu prosvetiteljsku misiju, ranija prepoznatljivost činila je javno

mnjenje dodatno prijemčivom za njihove poruke. Na grupnom planu, osim ćutljive većine, izdvojile su se tri grupe lekara: članovi medicinskog dela KŠ, sindikalci i pripadnici udruženja Ujedinjeni protiv kovida. Novinarima je ostalo da prate njihove aktivnosti, doživljavajući prvu grupu kao režimsku, a druge dve kao opozicione. Takva percepcija odražava realnost, bez obzira na verbalni otklon polemičara od politike.

Hronološki, u prvom periodu nije bilo većih razmimoilaženja ni među lekarima, ni u javnosti, pa, sledstveno, ni među novinarima. Pred kraj vanrednog stanja čulo se gundanje zbog krutosti pojedinih mera, ali prilika za oslikavanje razlika u uređivačkim politikama medija predstavljala su dva događaja - svesno žrtvovanje narodnog zdravlja radi nesmetanog odvijanja predizbornih aktivnosti i potvrđivanje ranijih slutnji o krivotvorenju podataka.

Pandemija je pomogla da još više zablistaju neki odavno afirmisani medijski poslenici - kolumnisti (Sto-

Nije reč o vladanju složenom medicinskom terminologijom, već o slabom poznavanju osnovne pismenosti i vrlo skromnom nivou opšte kulture. Sigurno je da redakcije pri izboru kandidata zavise od ponude, a da je ona uslovljena materijalnim mogućnostima medija. Bilo kako bilo, belodano je da su mnoga radna mesta popunili loši srednjoškolci

jadinović, Jakšić), karikaturisti (Petričić, Korakšić, Somborac), TV voditelji (Obućina), humoristi (Kesić, Ljubičić, Petrović, ekipa Njuz net) i drugi posvećeni novinari (Petrušić). Ako se traga za Bobom Vudvordom našeg epidemijeja, šnjur nosi ranije malo poznata Nataša Jovanović iz BIRN-a za raskrinkavanje višestrukog smanjivanja brojeva obolelih i umrlih osoba mahinacijama u elektronskoj bazi podataka. To otkriće imaće dalekosežan socijalni i psihološki efekat na građane čak i kada se naviknemo na novi virus korona kao na stalni, mada mnogo manje napadan deo našeg ekosistema.

Nasuprot veteranima, pokazale su sve slabosti medijskih regruta, kao novinarske pešadije od koje zavisi budućnost profesije. Nije reč o vladanju složenom medicinskom terminologijom, već o slabom poznavanju osnovne pismenosti i vrlo skromnom nivou opšte kulture. Sigurno je da redakcije pri izboru kandidata zavise od ponude, a da je ona uslovljena materijalnim mogućnostima medija. Bilo kako bilo, belodano je da su mnoga radna mesta popunili loši srednjoškolci.

Epidemija je pojačala davno uspostavljene liste podobnih medija i sagovornika. S jedne strane, recimo, Olja Bečković ne može da dovede u svoju emisiju predstavnike vlasti, a s druge strane, na primer, ovaj autor od marta nije dobio poziv iz RTS ili TV Pink, gde je ranije bio čest gost (supruga mu je još ranije zabranila da ide na TV Hepi).

Šta se može očekivati od medija u postojećoj atmosferi? Za početak, naravno, poštovanje činjenica. Zvuči jednostavno, ali svaka strana ih vidi, pa sledstveno i interpretira, na svoj način. Bez bojazni da će se ogrešiti o svoju savest, čovek može mirne duše da zaključi kako opozicioni mediji mnogo više od suparničke strane zadovoljavaju profesionalne standarde. Doduše, na to ih teraju i okolnosti, jer kada su nedavno "Šolakovi mediji" pustili jednu nepotpunu vest, na njih se, uz ostale, obrušilo naše najstarije novinarsko udruženje. Dobijao se utisak da svesno ili nesvesno plasirana poluinformacija ima istu težinu kao sve mnoštvo nepodopština, neistina i dezinformacija na suprotnom tasu pristrasno baždarene vage.

Priroda ovog članka ne dozvoljava da se detaljno razmatra pitanje zdravlja novinara. Na mentalno i opšte zdravstveno stanje medijskih poslenika trag ostavljaju temperament koji čoveka tera da postane novinar, stresnost samog posla, način života uslovljen prirodom rada, materijalna obezbeđenost i, u našim uslovima, politička orijentacija medijske kuće. Mnogo je, naime, lagodnije raditi za vlast.

U tom kontekstu, rizik od zaražavanja novim virusom korona samo je jedna od lebdećih pretnji nad novinarskom glavom. Opasnost se može ublažiti striktnim pridržavanjem mera individualne zaštite, ali priroda posla zahteva susrete i međuljudske kontakte koji i opreznog novinara čine glinenim golubom. Mada bi vakcinacija bila rešenje, čekanje na nju će se još dugo otežati. Bilo bi pravde da se novinari, zbog neizbežnih rizika, ubroje u prioritete grupe za vakcinaciju, a izglednost ostvarenja tog cilja zavisi od organizovanosti i sinhronosti nastupa staleških udruženja.

(Autor je utemeljitelj moderne epidemiologije u našoj zemlji, profesor Medicinskog fakulteta u penziji i publicista)

Počela imunizaciju građana Srbije KAKO JE PLAN PAO U VODU

Branislav Božić

Operativni plan za imunizaciju protiv bolesti kovid-19 u Srbiji, sudeći po prvim ocenama stručnjaka i javnosti prilično je okasnio, nije dovoljno precizan, a državni zvaničnici se i dalje ponašaju kao da ga nisu čitali, a ako jesu da ga ne konstatuju.

Ni brojni mediji ga izgleda ne konstatuju, jer opštih prikaza posle njegovog objavljivanja, retko ko navodi njegov sadržaj u slučaju svakodnevnih "iskliznuća" nadležnih. Najgore je izgleda da će i takav-kakav, uglavnom ocenjen kao realan u sadašnjim okolnostima, biti kao i mnogo toga u državi Srbiji zbir slova na papiru, jer su oni koji bi trebalo da ga se drže, već u startu pokazali da se neće ni primaći imunizacijskom "svetom pismu". I da su ga u startu poremetili u delu redosleda, ubacivanjem određenih grupa, pa i novinara, uslovno rečeno "preko reda". To naravno nije problem u situaciji kad je odjednom došlo milion doza, ali ostaje kao pretnja da će se nastaviti, i da možda za neke prioritete kasnije neće biti vakcina na raspolaganju.

U suštini, ono što je osnova Plana, broj planiranih vakcina i definisanje prioriteta, za nedelju dana je višestruko srušeno. Tako je poslednja izjava predsednika **Aleksandra Vučića**, da će biti vakcinisano **80 odsto** stanovništva Srbije do kraja godine, pratkično dezavuisala pomenuto planiranje, doduše, nerelano nabolje. Malo manji optimista je premijerka **Ana Brnabić** koja je rekla da će sigurno biti cepljeno **oko**

STRIP: MILAN DOG

četiri miliona osoba. Svi ostali, počev od ministra zdravlja, preko državnih sekretara, do članova **Kriznog štaba**, bili su približniji brojkama iz plana, ali ne uvek na istoj razini - poslednjih dana su sve dalje od njih.

Valjda im je tako naređeno, ili im se patriotski optimizam šefova ulio konačno u glavu, nakon velike kampanje vlasti kada je stiglo milion kineskih vakcina. Zbog svega navedenog, a valjda i zbog toga što je odziv na vakcinaciju zdravstvenih radnika, a zatim i starijih sugrađana bio u početku slab, krenulo je novo lici-

tiranje u nedogled i bez ikakve mere, valjda da bi se narod nekako prizvao injekcijama, što se prethodne sedmice konačno i desilo.

INFORMACIJE I VAKCINISANJE

A Operativni plan? On je, izgleda, već zaboravljen. "**Operativni plan za imunizaciju protiv bolesti kovid 19**", koji je objavljen na sajtu Instituta "**Batut**" **9. januara**, sačinili su, barem tamo tako piše, **Ministarstvo zdravlja, Nacionalni koordinacioni tim za sprovođenje imunizacije i Stručni komitet za**

Predviđene su tri faze vakcinacije sa obuhvatom oko 1,75 miliona građana, što je dvostruko manje nego što tvrdi premijerka, a 3,3 puta manje nego što obećava predsednik države

Kako se sve planiralo i izvodilo svedoci smo prethodnih dvadesetak dana, pa je propaganda vlasti zamenila edukaciju i ohrabrivanje, a prećutikvanje bitnih problema i koruptivnih izazova na državnim medijima i tabloidima postalo je gotovo sveopšta praksa. Uz to, tabloidi se dalje bave teorijama zavera, a televizije sa nacionalnom frekvencijom sa sve javnim servisom na čelu, odgovorne ne propituju ni o čemu što je po vlast i famozni Krizni štab škakljivo. Koliko su pomenute izjave i "vakcinalna inflacija", koja seže još od vremena mučenja javnosti respiratorima, antiproduktivne pokazaće se vrlo brzo

imunizaciju Instituta. Ono što prvo valja citirati iz njega jeste zapravo deo o "komunikacijskom problemu", koji je, sada to vidimo, već pokopao plan. "*U vreme velikih zdravstvenih izazova kao što je pandemija kovid-19 pitanje komunikacija i borbe protiv neistina, lažnih vesti, teorija zavera postaje naročito značajno, a pružanje pravovremenih i tačnih informacija građanima jednako je važno kao i lečenje ili imunizacija. Stoga se sve komunikacije u vezi sa imunizacijom protiv kovid-19 moraju planirati i sprovesti na način da se obezbedi pravovremeno, tačno i pouzdano informisanje svih građana, kao i u cilju sprečavanja ili smanjenja štetnih uticaja...*"

Kako se to planiralo i izvodilo svedoci smo prethodnih dvadesetak dana, pa je propaganda vlasti zamenila edukaciju i ohrabrivanje, a prećutikvanje bitnih problema i koruptivnih izazova na državnim medijima i tabloidima postalo je gotovo sveopšta praksa. Uz to, tabloidi se dalje bave teorijama zavera, a televizije sa nacionalnom frekvencijom sa sve javnim servisom na čelu, odgovorne ne propituju ni o čemu što je po vlast i famozni Krizni štab škakljivo.

Koliko su pomenute izjave i "vakcinalna inflacija", koja seže još od vremena mučenja javnosti respiratorima, antiproduktivne pokazaće se vrlo brzo. Iz prošlosti "mega i sega" nabavki možemo se prisetiti onih iz doba tzv. svinjskog gripa, kada su završene fijaskom.

Pomenuta kakofonija i euforija iz vlasti, epidemologa **Zorana Radovanovića** uopšte ne čudi. Na pitanje kako komentariše to da su pre objavljivanja Plana, vlasti govorile o vakcinaciji kao da postoji nekoliko suprostavljenih planova, odnosno da su premijerka, ministri, predsednik i državni sekretari, davali neusklađene i oprečne izjave, on kaže da su oni, blago rečeno, sve to govorili napamet.

U nekim evropskim zemljama novinari se i dalje ne smatraju ključnim radnicima čija je radna sposobnost takođe ugrožena zbog pandemije. **Evropska federacija novinara (EFJ)** pokrenula je, u partnerstvu sa svojim podružnicama u **Albaniji, na Kosovu, u Crnoj Gori, Severnoj Makedoniji, Srbiji i Turskoj**, kampanju na društvenim mrežama radi podizanja svesti o potrebi da se novinari smatraju neophodnim radnicima.

Radomir Kračković, potpredsednik **Sindikata medija Crne Gore** ističe za Dosije da je "cijela

kriza povećala značaj medija, naročito elektronskih odnosno njihovu gledanost, pošto su se sve najvažnije informacije direktno objavljivale preko njih".

"*Negativan uticaj se odnosi na povećanje radnog vremena novinara dok je mali broj njih za to dobio i adekvatnu satisfakciju u vidu povećanja plata ili bonusa. U Crnoj Gori je napravljena ali još nije javno objavljena Nacionalna strategija imunizacije protiv korona virusa a vakcinacija se očekuje tek početkom februara. Međutim, na osnovu dosadašnjih izjava zvaničnika, novinari i*

Kampanja Evropske federacije novinara (EFJ) VAKCINOM DO ISTINE

Pandemija ostavlja teške posledice na rad i finansijsku sigurnost novinara, a omogućavanje njihovog nesmetanog rada prioritonom vakcinacijom u regionu je i dalje neizvesno

medijski radnici nisu tretirani kao jedna od prioritarnih grupa za vakcinaciju protiv korona virusa", ističe Kračković.

I u Severnoj Makedoniji je pan-

demija ostavila teške posledice, kaže **Mladen Cadikovski**, predsednik **Udruženja novinara Severne Makedonije**.

"Od početka krize, ali i sada,

novinari u našoj zemlji nalaze se na prvoj liniji borbe sa virusom kovid-19. Prema trenutnim najavama koje imamo u komunikaciji sa Ministarstvom zdravlja,

“Odavno je posao naših političara da zamajavaju i sluđuju narod. Podsetiću da je plan vakcinacije pravljen na jedini mogući način - okvirno i vremenski neodređeno. Time su izbegnuta moguća neprijatna iznenađenja. Važno je to da se zna, a podjednako je važno i to da se mora poštovati utvrđeni redosled, jer sva naša iskustva pokazuju da upravo to može da bude slaba tačka plana”, kaže profesor Radovanović. On tvrdi da su političari govorili napamet.

“Postoji obimna dokumentacija sačinjena u saradnji sa Kancelarijom Svetske zdravstvene organizacije za Srbiju i uz njenu pomoć. Čine je Preporuke za imunizaciju sa listom prioriteta grupa i Operativni plan za imunizaciju, a uz to, za svaku vakcinu još i Stručno-metodološko uputstvo i Vodič za zdravstvene radnike. Sam plan je trostepen i predviđa obuhvat od 10, 20 i 50 odsto populacije. Posebno pitanje je da li će i u kojoj meri da se poštuju doneti dokumenti”, konstatuje naš sagovornik.

Kad je reč o predsednikovoj “ideji” o vakcinisanju 80 odsto građana, to je jednostavno nemoguće, iz bar dva razloga, precizira dr Radovanović.

“Do kraja ove kalendarske godine, nema šanse da se na slobodnom tržištu nađe ta količina vakcina, osim ako predsednik SNS ne ostvari svoju ideju o vazdušnom gusarenju, odnosno presretanju transportnih aviona i svojeručnom pretovaru robe. Drugo, imajući u vidu izraženo raspoloženje građana, taj astronomski visok obuhvat mogao bi da se ostvari samo uz pomoć policije, koja bi privodila nevoljnice. Recimo, do vakcinalnog punkta na novom surčinskom stadionu, uz prevoz gondolom preko Save i pevanje patriotskih pesama tokom podizanja zastave na obećanom grandioznom jarbolu”, karikira naš sagovornik vakcinalne “snove” predsednika države.

RAŽANJ ZA ZECA U ŠUMI

Na pitanje da li je plan kasno usvojen i obnarodovan i da li to znači da se do poslednjeg trenutka menjao njegov sadržaj, zbog uplitanje sa strane i da je previše okviran, profesor Radovanović podseća na

Treća faza na dugom štapu

Treća faza je uslovna, odnosno zavisi od dostupnih količina vakcina i trebalo bi da obuhvati do 50 odsto stanovništva. U ovim kategorijama planiran je obuhvat od 75 odsto, odnosno 446.250 osoba. Imunizacijom će se obuhvatiti i mlađi od 50 godina sa određenim faktorima rizika. Tu su i osobe od 50 do 64 godine, od čega bi obuhvat iznosio oko 1,1 milion. Ukupno, bi se trećom fazom obuhvatilo oko 1,75 miliona.

novinari i snimatelji će biti deo druge grupe za vakcinaciju, odmah posle zdravstvenih radnika i hroničnih bolesnika i starih. Smatramo ovo poštenim pristupom u borbi protiv virusa, jer su naše profesionalne i pravovremene informacije o korona virusu presudne u drugoj borbi protiv pandemije”, kaže on.

U Bosni i Hercegovini nema definitivne potvrde vlasti da li će novinari biti uvršteni na listu prioriteta za vakcinaciju, kaže za Dosije Maja Radević iz Udruženja novinara Bosne i Hercegovine.

“Premijer Republike Srpske Radovan Višković je izjavio da će u tom entitetu, nakon zdravstvenih radnika i policije, biti vakcinisani i novinari, dok se nadležni u Federaciji BiH još nisu izjasnili. Novinarska udruženja već danima apeluju na izvršne vlasti u BiH da donesu

zvaničnu odluku o tome, posebno s obzirom na činjenicu da je i veliki broj novinara u proteklom periodu obolio od kovida-19”, ističe naša sagovornica.

Blerjana Bino, istraživačica SafeJournalist platforme za Albaniju i suosnivačica organizacije “Nauka i inovacije za razvoj” kaže da su novinari morali da se suoče sa neugodnom izveštavanja sa terena ili odlaska na posao tokom pandemije, dok je zemlja bila potpuno zaključana.

“Zabrinutost zbog sopstvenog zdravlja, anksioznost zbog rizika po zdravlje i sigurnost članova poro-

dice, nedostatak jasnih smernica o načinu izveštavanja i bezbednom radu doprineli su osećaju neizvesnosti. Drugo, finansijska neizvesnost zbog gubitka posla, ili smanjenja plata, ili čak kašnjenja, trajala je mesecima. Treće, Vlada i posebno premijer su pretnju videli u novinarima i medijskim profesionalcima. Neprijateljstvo prema medijima još jednom je pojačano kada je premijer na početku izbijanja kovida-19 poslao poruku građanima na mobilne telefone, savetujući ih da ostanu na sigurnom i da se ‘zaštite od medija’”.

to da je Plan stvaran u uslovima velike neizvesnosti i s obzirom na okolnosti, profesionalno je urađen. Kada je reč o neperestanom licitiranju sa brojem vakcina, za njega je to klasična priča o zecu i ražnju - “čekalo se da lovci barem jave ima li uopšte zečeva u šumi”. Bilo bi ne samo pretenciozno, već i smešno, predvideti vakcinaciju više miliona građana pre kraja zime, ako nema izgleda da nam ni pola planiranih doza stigne pre kasne jeseni.

Operativni plan za imunizaciju, predviđa tri faze vakcinacije u kojima bi trebalo da bude obuhvaćeno oko 1,75 miliona građana, dakle više nego duplo manje nego što tvrdi premijerka, a 3,3 puta manje nego što obećava Vučić. On obuhvata približno petinu populacije, a istovremeno su dati planovi za obuhvat do 50 odsto populacije Srbije.

U prvoj fazi obuhvaćeni su zaposleni u medicini sa najvišim rizikom prenošenja infekcije kao i zaposleni u domovima za stara lica i ustanovama socijalne zaštite. U ovoj fazi su i osobe starije od 65 godina koje borave u domovima i drugim ustanovama, osobe starije od 75 godina, osobe u grupi 65-74 godine sa višestrukim faktorima rizika i korisnici ustanova socijalne zaštite. Obuhvat vakcinacije u ovoj kategoriji građana trebalo bi da bude iz-

Povećani koruptivni rizici

Posebna analiza propisa koji su doneti radi otklanjanja posledica pandemije pokazala je povećano prisustvo koruptivnih rizika. To znači da je do korupcije lakše moglo da dođe nego u primeni “redovnih zakona” i da su bitno smanjene mogućnosti da se ona predupredi. Problem je taj što su u Srbiji antikorupcijski mehanizmi u vezi sa “kovid propisima”, oslabljeni više nego što je to bilo nužno i to u većoj meri nego u drugim državama. Najveći koruptivni rizici su nastali u oblasti javnih nabavki, gde zakon nije menjan, već je zakonsko načelo transparentnosti u potpunosti derogirano zaključkom Vlade, iako Zakon ne predviđa takvu mogućnost kada je reč o nabavkama u zdravstvu. Skupštinska kontrola nije postojala od marta do maja, a nakon toga su Vladine uredbe odredbe “u paketu”, umesto da se raspravlja o svakom od akata.

među 75 i 80 odsto, ili oko 635.000 osoba.

U drugoj fazi, do 20 odsto stanovništva, biće starije uzrasne grupe koje nisu obuhvaćene u prvoj fazi, osobe sa komorbiditetima, koje ne spadaju u starije uzrasne grupe, kao i zaposleni u određenim ustanovama od značaja za funkcionisanje društva, od vitalnog i posebnog značaja za funkcionisanje društva koje odredi Vlada ili organ uprave. Tu su i zaposleni u upravi i lokalnoj samoupravi koji su izloženi infekciji u radu sa strankama, zaposleni u JKP, u policiji i pravosuđu, u predškolskim ustanovama i u ustanovama sa većim rizikom od transmisije virusa (fakulteti i srednje škole). Za drugu fazu planira se imunizacija sa obuhvatom do 80 odsto, tako bi bilo vakcinisano oko 736.500 ljudi.

U Transparentnosti Srbije, koja je u decembru inistirala na hitnom objavljivanju sadržaja plana, kažu da on otvara mnogo pitanja, umesto da ih rešava, a puno toga ostalo je nejasno. Pogotovo ono što je razlika između “ideje” predsednika države i obračunatog u pomenutom dokumentu.

LAKOĆA ZANEMARIVANJA

Prvo pitanja koja se nameće i na koja zvaničnici treba da odgovore jeste da li država planira i kada, ukoliko budu dostupne, vakcine i za više od tri miliona građana koje nisu obuhvaćene u prve tri faze i hoće li za njih vakcina biti besplatna? Transparentnost je pozvala Vladu i da konačno ukine oznaku “strogo poverljivo” sa informacija i zaključaka na osnovu kojih se nabavljaju lekovi, testovi, medicinska sredstva i sve drugo što je namenjeno lečenju obolelih od korona virusa.

Nemanja Nenadić, direktor Transparentnosti, kaže za Dosije da se mora precizirati ko sve spada u široko definisane grupe kao što je “esencijalno osoblje van medicinskog i obrazovnog sektora”, gde je dato tek nekoliko primera ili u grupu “zaposleni u preduzećima i ustanovama od posebnog značaja za funkcionisanje društva”.

“Ovo je posebno važno jer plan predviđa da Vlada određuje te grupe, a određivanje da li zaposleni

Korona i ja

Ivana Milanović Hrašovec (nedeljnik Vreme)

Kao neko ko često radi intervjue, zbog korone morala sam da predem na Skajp tehniku. Nije loša imitacija razgovora u četiri oka, samo što atmosfera bude ipak neprirodna, a to se malo odražava i na kvalitet intervjua. Na primer, ono što bi mi sagovornik rekao nasamo nikad neće reći preko Skajpa.

Poverenje u Skajp razgovor je mnogo teže postići. Najzad, ni sagovornik ni ja ne znamo da li je prisutan još neko ko taj razgovor sluša, podrazumeva se da smo sami ali desilo se i da čujem kako se neko nevidljiv s druge strane iznenada nakašljao. Postoje i sagovornici koji insistiraju na razgovoru uživo, samo što obično niti priznaju koronu, niti nose maske, niti poštuju bilo kakve epidemiološke mere, pa onda još i čeznem za Skajpom.

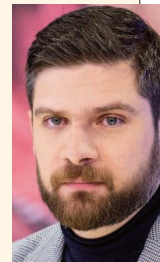
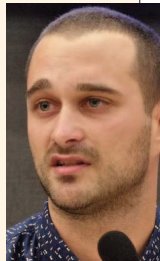

Saša Dragojlo (BIRN)

Korona virus je novinare stavio u svojevrstni profesionalni procep. Ili ih je prikovao za kompjutere, onemogućio češće i dublje odnose sa izvorima, i time otežao suštinsko obavljanje posla, objavu informacija od javnog interesa, ili ih je, s druge strane, gurnuo u rizik da rade svoj posao i po cenu zaraze. Oba pristupa imaju svoje falinke, a ja sam se trudio da ih kombinujem u zavisnosti od toga koliko je priča na kojoj radim značajna. Sa finansijske strane, slučaj je udesio da me korona nije značajnije oštetila.

Miloš Nikolić (portal Talas)

Korona kriza uticala je, pretpostavljam kao i kod drugih, pre svega na polju unutrašnje dinamike redakcije Talasa, odnosno na održavanje sastanaka i konsultacija. U programskom smislu korona jeste uticala na neke planove po pitanju sadržaja i kategorija, ali smo se veoma brzo prilagodili i kao jedan od najvažnijih prioriteta odredili smo uticaj korone na ekonomiju. Lično, na samom početku, imao sam određeni izazov i oko organizovanja razgovora za podcast, uradio sam manji broj nego što sam planirao, ali sam se i tome brzo prilagodio.

Nenad Kovačević

Konfuzija koju su uneli predstavnici institucija, strah od zaraze i rad od kuće, manjak kadrova i novca, odbijanje zvaničnika da ponude potpune i tačne informacije, gašenje jednog nedeljnika i hakerski napadi na sajt jedne radio stanice, obeležili su rad užičkih medija tokom pandemije virusa korona.

U početku, mediji su bili puka transmisija zvanične "istine", neki su pokušavali da prikažu realnost, zahvaljujući ličnim kontaktima i izgrađenom poverenju sa lekarima i drugim stručnjacima, ali nedostajalo je ozbiljnih analiza i istraživanja.

Vlasnici i novinari ističu dobru saradnju sa regionalnim **Zavodom za javno zdravlje u Užicu (ZZJZU)**, čiji predstavnici su, onoliko koliko im je dozvoljavao centralizovani sistem, bili otvoreni za novinarska pitanja. S druge strane, **Zdravstveni centar Užice (ZC)**, u čijem sastavu je 17 organizacionih jedinica u tom okrugu, bez obzira na to što je počeo da objavljuje dnevnu statistiku o broju pregledanih, inficiranih, primljenih i otpuštenih sa lečenja, još uvek je hermetizovan za medije.

Iako je uprava ZC Užice, u početku, tvrdila da ima svu potrebnu zaštitnu opremu i medicinske aparate, kasnije će se ispostaviti da to i nije bilo baš tako. Svedočenja građana o lošoj organizaciji i neprimerenom odnosu prema pacijentima koji, sa povišenom temperaturom, po žegi i kiši, satima čekaju na preglede ispred kovid amulanti, direktor ZC Užice **dr Miloš Božović** je nervozno dematovao, iako je to bilo očigledno svima koji su to želeli da vide. Bilo je i građana koji su se zahvaljivali medicinskom osoblju, što su mediji objavljivali, ali nisu bili spremni da se zameraju direktoru i da istraže realnost u užičkom zdravstvu.

Vanredna situacija u Užicu je bila proglašena, najpre, **6. jula**, pa je kasnije ukinuta, ali je uvedena ponovo **23. novembra** i ta odluka je još uvek na snazi.

Na sreću, u užičkim medijima, nije bilo većeg broja inficiranih ili sumnjivih na infekciju.

Dragica Cvijović, novinarka nedeljnika **Vesti** i portala **Infoera**, kaže da su ona i njene kolege radile od kuće, u zavisnosti od epidemijske situacije, da je teško dolazila do kompetetnih sagovornika, ali da je, ipak, u tome delimično uspevala, zahvaljujući ličnim kontaktima.

"Svakako da je bilo grešaka u zdravstvenom istemu i različiti ljudi su to različito tumačili. Nismo se oslanjali samo na zvanična saopštenja, već smo tražili dodatna pojašnjenja, zbog pritiska javnosti i različitih informacija. Pozivali smo epidemiologe iz ZZJZ i lekare iz ZC i nismo se koristili neproverenim i nezvaničnim informacijama", kaže Dragica Cvijović.

Ona navodi ta redakcija nije bila izložena bilo kakvim pritiscima i ocenjuje da bi informisanje javnosti, moglo da se poboljša kada bi mediji zajednički insistirali na važnim podacima, ali to je, smatra, teško izvodljivo.

"Nisu svi u medijima zainteresovani u dovoljnoj meri za ovu temu, već se oslanjaju samo na zvanična saopštenja. Kada bismo bili solidarni i insistirali da institucije objave važne podatke, stanje bi se pomenilo. Do tada, građani će biti uskarćeni za važnije infor-

FOTO: NENAD KOVAČEVIĆ

UŽICE: Mediji u vreme korone

ZVANIČNA ISTINA, HRABRI NOVINARI I FINANSIJSKI KOLAPS

macije", poručuje naša sagovornica.

Jedna od dve novinark regionalne TV Lav, **Zorica Đoković**, kaže kako želi **"što pre da zaboravi rad tokom varednog stanja"**, jer je u redakciji bila sama, pošto je njena koleginica, majka dvoje dece, morala da ostane kod kuće, budući da vrtići nisu radili. Nije funkcionisao ni javni prevoz, pa i kamerman nije mogao da putuje do redakcije i priloge je montirao kod kuće.

"Dva i po meseca dolazila sam u redakciju u osam ujutro odlazila kuću u šest uveče", ističe naša sagovornica. Kaže i to da su zvaničnici, najpre, bili nepoverljivi kada bi pokušala da prikupi informacije, neki su obećavali da će biti sagovornici, ali su odustajali.

"Dovijala sam se na razne načine. Koristila sam skajp i druge mogućnosti. Saradivala sam sa kolegama iz drugih gradskih redakcija, tako što su oni snimali jedan, a ja drugi događaj i onda smo razmenjivali te materijale. To je jedina lepa stvar koja nam se dešavala. Bilo je veoma teško, ali polako smo se navikavali i snalazili", svedoči Zorica Đoković.

Kaže da se nije bavila istraživačkim novinarstvom, jer za to nije imala vremena, i dodaje da je, osim zvaničnih saopštenja, snimala ankete, a za dodatna pojašnjenja je, kaže, uvek dobijala od predstavnika ZZJZ.

"Najveći problem je bio što su zvaničnici sa republičkog nivoa slali kontradiktorne poruke, a lokalni zvaničnici su bili zbunjeni i u početku nisu želeli da govore. Problem je i centralizacija informisanja. Pozovem predstavnike državnih institucija u gradu, a oni nam kažu da pošaljemo zahtev da bi im šefovi u Beogradu odobrili da govore o nekoj temi u Užicu",

opisuje teškoće Zorica Đoković i kritikuje udruženja novinara za koje navodi da ih, tokom pandemije, nisu zanimali problemi lokalnih medija. Od početka pandemije, užička **TV5**, bila je neka vrsta gradskog i regionalnog "javnog servisa". Svakodnevno je pratila aktivnosti zvaničnika **Užica, Požege, Čajetine, Arilja, Bajine Bašte, Kosjerića, Prijepolja, Priboja i Nove Varoši**, a snimke o tome je prosledivala drugim lokalnim, pa i nacionalnim medijima.

"Jesmo bili lokalani i regionalni javni servis, jer druge redakcije, najčešće, nisu slale svoje novinare na sva dešavanja. Neki su se plašili infekcije, neki su radili od kuće, ali mi smo uvek bili na svim događajima", kaže Ilija Petronijević, vlasnik **TV5**, u čijem vlasništvu je i **Radio San**. Tvrdi da **"niko to nije zahtevao od te televizije"**, već da je on "smatrao da je to obaveza te redakcije". I on ocenjuje da su informacije u početku bile konfuzne i kontradiktorne, zbog čega je deo građana izgubio poverenje u krizni štab i druge institucije, te da je takva situacija bila novost za sve, ali tvrdi da niko od zvaničnika nije pokušavao da kontroliše način na koji je ta televizija izveštavala.

"Zvaničnici nisu hteli da kažu kakvo je pravo stanje u bolnici, ali nije bilo baš sve onako kako se pisalo po društvenim mrežama. Građane koji su imali neki problem, pozivali smo da to kažu pred kamerama, pod imenom i prezimenom, ali su to odbijali. S druge strane, nadležni kažu da to nije tačno i, u takvoj situaciji, mi smo nemoćni", objašnjava Petronijević. Ta redakcija se, kako svedoči, suočila i sa finansijskim problemima, jer je **"dva dana posle uvođenja vanrednog stanja, većina oglašivača prestala da se reklamira na toj televiziji i radiju"**. On dodaje da su **"neke**

Zatvoreni su bili izvori informacija, izuzev Zavoda za javno zdravlje, čutalo se o ključnim temama, novinari su se dovijali, razmenjivali informacije, razgovarali sa građanima, ali su mediji u kojima rade pretrpeli velike gubitke zbog povlačenja oglašivača

Ugašeno štampano izdanje Užičke nedelje

Zbog finansijskih problema, koje je uzrokovala pandemija, ali i zbog ignorantskog odnosa lokalne vlasti, polovinom prošle godine, ugašeno je štampano izdanje Užičke nedelje, koja je bila izuzetno kritična prema sadašnjoj, ali i prethodnim gradskim vlastima. Nakon 26 godina postojanja, novine su ugašene, kako objašnjava njihov vlasnik Toni Stanković, zbog **"neizdrživih finansijskih problema i političkih pritisa"**, ne samo sa lokalnog nivoa. Uz ocenu da **"oni kod kojih su ključevi blagajne, nikada nisu smatrali Užičku nedelju vrednom pažnje"**, on ističe da su budžetska sredstva, nakon kokursa za sufinansiranje medijskih proje-

kata, **"završavala na računima onih medija koji se bave propagandom vlasti, a ne novinarstvom"**. Dodaje da je Gradu Užicu **"veći interes postojanje lista Alo, kome su dedeljena sredstva na konkursu, nego Užičke nedelje i da iz bužeta pomaže taj tabloid, ali da za lokalni, užički list, nema para"**.

"Tpepi smo teror sadašnjeg režima, ali i prethodnih vlasti. Na kraju, epidemija nas je potpuno uništila, jer se broj oglašivača drastično smanjio, a tiraž nije dovoljan za plate i ostale troškove i to nismo mogli da izdržimo", svedoči naš sagovornik.

lokalne samouprave finansijski pomagale pojedine medije u vreme vanrednog stanja, ali ne i tu televiziju".

O tome da je ta televizija režimska, kaže da se **"ne osvrće na takve optužbe"**.

"Uvek nas svrstavaju uz vlast. Govorili su nam da smo 'žuta' televizija, a sada kažu da smo uz naprednjake. Logično je da onaj ko je na vlasti ima najviše aktivnosti, pa izjave i komentare uzimamo od njih, jer oni donose odluke", poručuje vlasnik TV 5. I **Radio Luna** je morala da se prilagodi pandemiji kako bi zaštitila zaposlene koji su radili od kuće, ali uvek je neko dežurao u redakciji. **Aleksandar Ranković**, vlasnik te regionalne radio stanice, ističe da je **"naše društvo podeljeno i da su podeljeni i mediji na tzv. nezavisne i zavisne, one koji su za i protiv vlasti, ali da je pozicija Radio Lune, već 25 godina, neutralna ili nesvrstana, što joj je stvaralo i mnoge probleme"**.

"Druge kolege su dobijale informacije od zvaničnika, ali mi smo, nekada, imali informaciju više. Takve informacije nisu prijale svima, pa su nas zvaničnici pitali zašto smo to objavili i tražili da otkrijemo izvore. Trudimo se da budemo neutralni i objektivni i zbog toga smo nekada, neću da kažem pod pritiskom, već nas ignorišu", objašnjava Ranković.

On ističe da i ta redakcija odlično sarađuje sa ZZJZ, ali da je ZC Užice poprilično zatvoren za medije i da, osim direktora i portparola, drugi nemaju ovlašćenje da daju izjave.

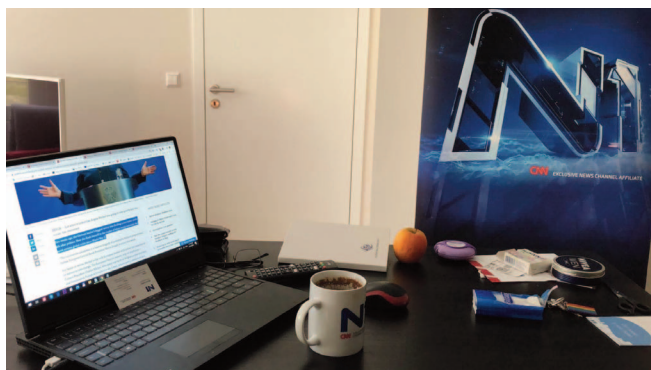
"Ipak, informacije dobijamo od građana koji su se žalili na zdravstveni sistem, a ima i onih koji taj sistem hvale. Ovde nema sredine - ili ništa ne valja i ili je sve super, ali nijedno ni drugo nije tačno. Istina je negde na sredini. Zdravstveni radnici su dali sve od sebe, koliko su znali i umeli. I oni su bili zbunjeni, menajali su se protokoli, bile su razne informacije od kriznih štabova i političke poruke sa svih nivoa. To je zbunjivalo i njih i nas, pa i građane", dodaje Ranković.

Zbog pojedinih tekstova, među kojima je i jedan o nestašici PCR testova, sajt Radio Lune je bio izložen napadima, zbog čega izvesno vreme nije funkcionisao. To se dešavalo i pre pet godina, ali bilo je ranije i drugačijih napada, poput oštećenja antenskog kabla.

"Pretpostavljam da postoji neko kome ne odgovaramo. Ni smo ničiji i ne pristajemo da učestvujemo u društvenim podelama i medijskim kampanjama za bilo koju političku opciju", kaže vlasnik **Radio Lune** i ističe da **"suptilne vrste pritisa na taj medij ne dolaze samo od aktuelne vlasti, već da im je bila sklona i vlast posle petooktobarskih promena"**.

Najnoviji napad na sajt, kako kaže, intenzivirao se krajem prošle godine i obustavljen je nakon što je redakcija to objavila.

"Napad nisam prijavio policiji, ali sa njima sam razgovarao. Važnije mi je bilo da sajt počne da funkcioniše, nego da se pronade krivac, što je bilo neizvesno. Trenutno, server na kome je naš sajt je van Srbije i nadam se da će napadi prestati", kaže vlasnik Radio Lune.

NA ZADATKU: Nikola Radišić u Briselu

šnjim virusom" ili davala savete ženama da "idu u šoping u Milanu" u jeku pandemije. Poruke koje je vlast slala su uglavnom bile smislene, bez dizanja panike, ali i bez umanjivanja opasnosti. Iako ima prostora za kritike, u odnosu vlasti i javnosti nemoguće je pronaći paralelu sa Srbijom i regionom.

Daleko od toga da je stanje idealno, nisu sve informacije odmah bile dostupne, niti sasvim jasne. Kao što ni trenutno nema detaljnih informacija o planu vakcinacije. Prvi odgovor na pandemiju je bio spor. Na primer, u početku uopšte nije bilo zaštitnih maski. Ali su uvedena razna ograničenja: fizička distanca, rad od kuće, škole su zatvorene... Iako je u početku sve delovalo haotično, ljudi su uglavnom poštovali preporuke. Poseban problem za veliki broj ljudi u to doba bila je i odluka o zatvaranju unutrašnjih granica, jer više od 250.000 ljudi radi u Luksemburgu, a zbog pristupačnih cena stanovanja živi u nekoj od okolnih država. Ali, i to je rešavano hitnim bilateralnim dogovorima. Onda se aktivirala i Evropska komisija i preuzela koordinaciju. U Luksemburg su u međuvremenu stigle i prve maske, početna pomama za toalet papirom je nestala, pa je uz zabrane i ograničenja, mogla da počne i ta "nova normalnost".

Pošto je država prilično bogata, odmah je spremila pakete pomoći za privredu. Mnogi su se žalili na kriterijume, mnoga preduzeća su ugašena, ali stvari funkcionisuju i iz države uveravaju da mogu da se suoče sa krizom. Prednost Luksemburga je i što je veoma mali, pa je država organizovala masovno besplatno testiranje žitelja, prekograničnih radnika i putnika. Poštom stigne poziv sa kodom koji se unosi na specijalizovanu internet stranicu i odabere tačno vreme i mesto testiranja.

Od marta do novembra testirao sam se osam puta, svaki put iz automobila. Procedura je jednostavna, nakon prijave se ode na jedan od punktova predviđenih za to, kroz prozor skeniraju QR kod koji ste dobili prilikom registracije, provere identifikacioni dokument i zdravstvenu knjižicu i uzmu bris. Negativan nalaz javljan je SMS porukom, a pozitivan telefonskim pozivom sa daljim instrukcijama. Ja sam osam puta dobio SMS.

Sa vakcinama je međutim potpuno drugačija situacija. Nije problem samo mali broj koji je dopremljen, već i spor proces. Možda tako nije moralo da bude, ali "bogat Luksemburg" nije nabavio nijednu vakcinu van šeme Evropske komisije o zajedničkoj nabavi i time je pokazao veliku solidarnost. Zbog toga su mi smešne kritike pojedinaca na račun ustupanja dela vakcina iz Srbije Maqedoniji i spekulacije o mogućim nepopularnim motivima za to. Na stranu sve, iskazivanje te vrste solidarnosti je jedna od lepših vesti iz regiona.

I šta sad? Vakcinacija u EU je krenula a sporo, kritike su sve glasnije, a protivnici vakcinacije sve vidljiviji. Ubrzaće se dostava vakcina, države će se bolje organizovati, ali je teško zamisliti skoro okončanje pandemije ako se nepoverenje ljudi bude širilo. Možda ih više puta najavljavano uvođenje "korona pasoša" natera da promene mišljenje, ali i to je sasvim druga tema...

Uglavnom, pošto Luksemburg planira da vakciniše nešto više od 40.000 ljudi do kraja maja, ne verujem da ću stići na red pre leta. Ali kad god to bude, nemam dilemu. Naravno da ću se vakcinisati.

Nikola Radišić

Pandemija, vlast i novinari u EU

KAD MINISTARKI ZDRAVLJA RASTE REJTING

Evropski parlament je u jednom trenutku otvorio svoja vrata, jer su poslanici shvatili da ne mogu da rade normalno, budući da se glasanje od kuće, na potpisanom papiru koji je potom skeniran i poslat u Brisel, nije pokazalo posebno produktivnim. To smo i mi koristili da se lice u lice vidimo jedni sa drugima, ali i sa poslanicima ili raznim stručnjacima, sa kojima smo u međuvremenu komunicirali uz pomoć mobilnih aplikacija. Jedina razlika je maska za lice, koja je postala obavezni deo garderobe svakog sagovornika, ali i drugačija atmosfera u sablasno praznom parlamentu

smo i mi koristili da se lice u lice vidimo jedni sa drugima, ali i sa poslanicima ili raznim stručnjacima, sa kojima smo u međuvremenu komunicirali uz pomoć mobilnih aplikacija. Jedina razlika je maska za lice, koja je postala obavezni deo garderobe svakog sagovornika, ali i drugačija atmosfera u sablasno praznom parlamentu, na kojem vas obaveštenja, putokazi ili dezinfekciona sredstva na svakom koraku podsećaju da je virus sveprisutan.

U samom Luksemburgu nema većih problema za rad. Premijer i ministarka zdravlja jednom nedeljno izlaze pred novinare, a nisu retki ni ministri obrazovanja i privrede ili medicinski i drugi stručnjaci. I odgovaraju na pitanja. Nema zabranjenih, niti favorizovanih.

Informacije o širenju virusa objavljuju se svakog poslepodneva. Saopštava se broj novozaraženih, broj te-

stova, broj hospitalizovanih, umrlih i stopa pozitivnih testova, dok se detaljnije analize rade na dve nedelje. Za lakše razumevanje, tu su razni grafikoni, uporedne analize, mape širenosti virusa iz kojih se tačno videlo kakvo je stanje u kom gradu.

Nakon što su u državi ukinute vanredne mere, koje su uvedene na samom početku kao i u gotovo svim drugim članicama EU, sistem se vratio u delimično normalno stanje, iako su mnoge institucije nastavile su da rade na daljinu i sve je drastično sporije. Vlada Luksemburga na osnovu analiza i konsultacija sa stručnjacima predlaže mere u formi zakona, o kojima potom debatuje i glasa parlament. Kakav je suštinski bio odnos vlasti prema pandemiji i građanima, dobro opisuje podatak da je ministarki zdravlja tokom krize značajno porastao rejting. Ali ona nije nazivala virus korona "najsme-

Ministarka zdravlja Luksemburga nije nazivala virus korona "najsmešnijim virusom" ili davala savete ženama da "idu u šoping u Milanu" u jeku pandemije. Poruke koje je vlast slala su uglavnom bile smislene, bez dizanja panike, ali i bez umanjivanja opasnosti

Prošlo je tek pola godine otkako sam se iz Srbije preselio u Luksemburg i počeo da radim kao dopisnik TV N1; nisam se ni smestio, kada je sve stalo. Ekstremno dinamičan posao, koji podrazumeva mnogo putovanja, sastanaka i raznih susreta, iznenada se drastično promenio. Na nesreću, jedan od prvih slučajeva virusa otkriven je na spratu poslovne zgrade u kojoj se nalaze i naše kancelarije. Istog trenutka je sprat bio zapečaćen, pa su od tog trenutka informacije iz Luksemburga emitovane iz stana, iz improvizovanog studija koji je napravljen u delu dnevne sobe, odmah pored frižidera, koji se pokazao savršeno tihim u trenucima uključenja u program. Mobilni telefon je služio kao kamera, laptop kao nosač za "kameru" nakačenu nekim žicama, a scenografiju su činila dva rol-apa televizije, kuhinjski sto i par barskih stolica.

Radni dan je trajao neprekidno, kao kod svake druge krize. Informacije neprestano pristižu sa svih strana, radni elan iznad maksimuma. Ali sve to od kuće. Susreta nema. Putovanja nema. Za ulazak u susednu zemlju potrebna je potpisana potvrda poslodavca da je put neophodan. U novinarskom poslu to nije nikakav problem dobiti, ali nije ni garancija da vas nepoverljivi policajac neće vratiti kući sa "graničnog prelaza". Iako su institucije Evropske unije zatvorene čim je izbila pandemija, konferencije za novinare su redovno održavane preko interneta. U svakom trenutku je svim akreditovanim novinarima dozvoljeno da postavljaju pitanja i potpitanja, na jednu ili više tema, a svi portparoli su dostupni čitav dan.

Evropski parlament je u jednom trenutku otvorio svoja vrata, jer su poslanici shvatili da ne mogu da rade normalno, budući da se glasanje od kuće, na potpisanom papiru koji je potom skeniran i poslat u Brisel, nije pokazalo posebno produktivnim. To

Korona i ja**Tamara Spaić**
(slobodna novinarka)

Kao što uvek biva u svim životnim ekstremnim situacijama, tako su i tokom ove pandemije gubici, ali i dobiti za novinarsku zajednicu bili ekstremni, veliki i veoma vidljivi. S jedne strane smo imali užasnu, do sada neviđenu, verbalnu i fizičku brutalnost masovnih napada na novinare, ali je istovremeno i upravo proporcionalno tim napadima

podignuta svest o značaju našeg posla. Pošto pratim suđenja za ubistvo Slavka Čuruvije i paljenje

kuće Milana Jovanovića, na mom pojedinačnom profesionalnom planu, pandemija je donela još jednu izgubljenu godinu za pravdu koja nam je užasno potrebna. Okrivljenima je, što opravdano, što zloupotrebom pandemijskih mera, "kupljeno" vreme slobode, a svima nama je nepovratno oteto vreme profesionalne bezbednosti i slobode da radimo svoj posao. Važno je da ne izgubimo fokus na te slučajeve.

Marina Zec
(portal Oblakoder)

Pandemija virusa korona promenila je moju svakodnevnicu u velikoj meri - od aktivnog života koji se uglavnom dešava napolju, moj život se preselio u dnevnu sobu. Promenio se i posao koji radim, sve ono što čini novinarstvo lepim, a to su intervjui, događaji i susreti, postalo je otuđeno i prebačeno je u onlajn prostor.

Ipak, ova promena nije toliko uticala na mene koliko me je navela na to da drugačije percipiram

stvari, pa sam više nego ikada razmišljala o negativnim efektima medija i zbog toga sam brojne medije, koji su nasilno širili lažne vesti, ove godine prestala da pratim. Protekla godina me je podsetila na to koliko je novinarski poziv važan, kao i kolika je odgovornost medija prema publici. I da je solidarnost nešto što nam u medijima i te kako fali.

Nikola Krstić

Iako su novinari i novinarka otkrili toliko skrivenih pukotina vlasti tokom prethodne godine, koju je obeležila svetska kriza pod plaštom korone, njihove tobože kolege su se vraški trudile da sve te stvari zamaskiraju i obore. Nacionalne frekvencije u Srbiji su vrvele od raznoraznih medijskih stručnjaka, koji su upirali prstom u istraživačke novinare da su lažovi, bilo to da je manipulisanje brojem mrtvih, koje je otkrio BIRN, ili kada je CINS otkrio "nevidljive nabavke" - bilo je nebitno, važno je bilo isprati sve prljave greške i okrenuti ih naopak. Svako jutro i večer Dragan J. Vučićević, Milan Lađević, Saša Millovanović i mnogi drugi iz propagandne mašinerije napinjali su se da objasne građanima Srbije kako je pogrešno na svakom mogućem nivou izveštavanje N1, Nove S, ili drugih medija o svemu što se dešava oko epimedije u Srbiji.

Svakodnevno laganje i spinovanje oko opravdavanja uvođenja vanrednog stanja u martu, relativizovanje hapšenja novinarki Ane Lalić, preko umanjivanja značaja julskih demonstracija, imali su za cilj stvaranje sveopšte konfuzne atmosfere u očima običnih građana, gde, maltene, "novinari po službenoj dužnosti" crtaju mete onima koji zapravo časno i odgovorno rade svoj posao.

Novinar Slobodan Stupar kaže za Dosije da "ovde ima puno ljudi koji rade za vlast".

SMRAD KOJI NE MOŽE DA IŠČEZNE

"Vlast im dode kao jedino sigurno mesto, pa kada se ona promeni, radiće za drugu. Nušić je govorio da pola Srba radi u policiji, a pola za policiju, a onda kada se promeni vlast, oni se rotiraju. Kada bi se otvorile sve arhive bezbednosnih struktura, mislim da bi Srbija smrdela narednih desetak godina. Taj smrad ne bi mogao da iščezne odavde koliko smo mi spremni da štetimo drugome zbog sitnog čara, neke zavisti i uživanja u tome da učinimo nešto nekome jako loše", ističe Stupar.

Devedesetih godina smo, kaže naš sagovornik, "imali navalu upravo takvih".

"Počeo je rat, silne kolege sa kojima sam sedeo u kafani, za koje sam mogao ruku da dam da su u profesionalnom smislu normalni, odjednom su postali borci za nacionalnu stvar, i krenuli da rade za Službu i Miloševića. Od sto mojih kolega, takvih je bilo osamdeset", naglašava Stupar.

Sociolog Dario Hajrić smatra da je 2020. "dokazala da propagandisti uredno obavljaju svoj posao opsluživanja vlasti čak i kada je u situaciji doslovno reč o ljudskim životima, prećutkujući otkrića o lažiranju broja obolelih i umrlih".

"U situaciji kada nam je pravovremena, potpuna i proverena informacija bila neophodna, gledali smo konferencije za štampu na kojima je većina umesto profesionalizma demonstrirala servilnost", ističe Hajrić.

On kaže da "nije nikakvo čudo što smo za kraj takve godine gledali voditeljku tobože javnog servisa kako krajnje uslužno pita Ivicu Dačića šta bi želeo da priča i koga bi želeo da pomene".

Korona afterparty: Kako doći do vakcine protiv propagande**DRŽAVA
TABLOIDNIH
INSTITUCIJA**

Svakodnevno laganje i spinovanje oko opravdavanja uvođenja vanrednog stanja u martu, relativizovanje hapšenja novinarki Ane Lalić, preko umanjivanja značaja julskih demonstracija, imali su za cilj stvaranje sveopšte konfuzne atmosfere u očima običnih građana, gde, maltene, "novinari po službenoj dužnosti" crtaju mete onima koji zapravo časno i odgovorno rade svoj posao

Stupar: Reč je propagandnoj ekipi sa iskustvom od trideset godina. Vučić je ubeden da hiljadu puta ponovljena laž postaje istina, stoga njegove novine i TV dnevnici objavljuju kako je ovde divno i krasno konstantno

"Naravno da svi doživljavamo RTS kao onu mašinu za izbacivanje optika teniserima kada vežbaju, ali kada tako nešto zaista i vidimo to ipak dodatno srozava poverenje u novinarstvo", izričit je Hajrić.

LJUDI I NELJUDI

Nevezano s tim što je i samo društvo postalo duboko podeljeno, novinari su takođe grupisani u nekoliko tabora, te smo bili svedoci niza verbalnih i neverbalnih napada na novinare N1, dnevnog lista Danas, Nove S, koji su pokušavali da prenesu informacije od javnog značaja, upravo od tih običnih građana, a zatim smo opet videli "pravdanja" tog nasilja na televizijama sa nacionalnom frekvencijom, ili u visokotiražnim tabloidima, koji se skoro, pa svode na "sami su to tražili".

Stupar kaže da im se "korona-godina taman lepo namestila".

"Reč je propagandnoj ekipi sa iskustvom od trideset godina. Vučić

je ubeden da hiljadu puta ponovljena laž postaje istina, stoga njegove novine i TV dnevnici objavljuju kako je ovde divno i krasno konstantno", ocenjuje on.

Na pitanje kako će, kada jednog dana ova vlast se promeni ili padne, svi ti ljudi presvučeni u medijske magove i žurnaliste moći da se adaptiraju u taj neki novi trenutak, i da li će ovo društvo upamtiti te ljude koji su činili nemoralne stvari u kriznom vremenu, Hajrić nije preveliki optimista, podsećajući na lakoću s kojom je javnost rehabilitovala većinu propagandista Miloševićevog režima.

"*Budućnost sadašnjih ešalona će u velikoj meri zavistiti od toga kakva će vlast naslediti trenutnu kleptokratiju. Bude li joj nalik, sasvim sigurno će zadržati sadašnju propagandnu mašinu za mlevenje ljudskog mesa*", jasan je Hajrić.

On smatra da nije reč samo o personalnom problemu.

"Mediji se samo uklapaju u logiku takvog sistema, postavljajući se kao PR služba svake vlasti. U duboko korumpiranom društvu, to se ne smatra kao preterani greh", smatra on.

DEKONTAMINACIJA RASPADA

Posledica stvaranja tog šizofrenog razdora u medijskom prostoru, izazvalo je i za posledicu, između ostalog, da dve trećine građana Srbije koji se informišu onlajn, ne veruje baš u tačnost tih informacija, dok je, pak, televizija i dalje opstala kao relevantan izvor informacija, iako sve nacionalne frekvencije pripadaju Vučićevoj imperiji, pokazalo je istraživanje „Informisanje u digitalnom okruženju u Srbiji“ iz oktobra prošle godine koje je sproveo Centar za medijska istraživanja Fakulteta političkih nauka uz podršku BBC News na srpskom.

U Jugoslaviji se 1972. godine desila variola vera koja je doneta iz islamskih krajeva.

"Preko 18 miliona Jugoslovena je u roku od dve nedelje pelcovano protiv nje. Niko se nije bunio, i niko ništa nije pitao, jer su ljudi imali poverenje u državu. To je bio sistem. Sada toga nema, već vlada jedna banda koja u svakom biznisu, pa i nabavci vakcina, pokušava da uzme neki dinar. Trenutno vlada kaskadna korupcija, vreme vlasti najgorih, jer je ovo apsolutni nastavak devedesetih", zaključuje Stupar.

Na pitanje kako da ovo društvo sprovede medijsku dekontaminaciju, da bi jednog dana moglo da se jasno uoči ko je novinar, a ko propagandista, Hajrić odgovara da je "iluzorno zamisljati da tako nešto može da se učini bez šireg procesa departizacije".

"Tabloidno novinarstvo je samo refleksija tabloidnog predsednika, tabloidne skupštine i vlade. Ono se direktno finansira iz državnog budžeta, ključka se novcem od reklama preduzeća koja su u simbiozi sa partokratskom hobotnicom, najčešće mu ne znamo ni vlasničku strukturu, i to neće moći da promene nikakve medijske strategije i novinarska udruženja. Promena mora da bude deo šireg političkog projekta i profesionalizacije državne uprave", tvrdi Hajrić.

"Ako raskrstimo sa harizmatiskim vodama kojima se vijori plašt dok spasavaju decu iz snežnih nanosa i dele respiratore, nestaću i potreba za pratećom minihauzenovskom scenografijom. Obrnut proces nije moguć: bilo bi preambiciozno očekivati od medija da mogu da poprave društvo u kojem su svi drugi kontrolni mehanizmi temeljno razoreni ili uzurpirani", zaključuje Hajrić.

Dijana Babić

Lažne vesti i senzacionalizam nisu u Srbiji i region došli s pandemijom korona virusa, ali su se tokom 2020. pokazali kao posebno opasni, pogubni, čak. Kada je sve oko nas komplikovano i nejasno, najlakše je (i najopasnije) verovati onima koji imaju odgovore na sva pitanja, dok ih nauka još nema. Konfuziji i širenju dezinformacija su doprineli loša, zbunjujuća komunikacija **Kriznog štaba** i vlasti s građanima i “zaverološki mentalitet” koji se ovde gaji decenijama.

“Šokantni dokazi o opasnosti virusa” koji to nisu, lečenje korone aspirinom i rakijom, prevencija kokainom, za siromašnije i efikasnijim belim lukom, terapija ozonom, maske sa žicama koje se spajaju na 5G mrežu, i naravno vakcine kao “genetski tretmani”, čipovi i šta sve ne, navodna najava prisilne vakcinacije dece - sve je to plasirano brojnim zainteresovanim konzumentima tokom proteklih desetak meseci na portalima i društvenim mrežama.

LAŽI, IZMIŠLJOTINE, LUPETANJA

Država je komunikaciju sa građanima u vezi s pandemijom korona virusa započela sada već antologijskom konferencijom za javnost, na kojoj je **doktor Branimir Nestorović** izjavio da je u pitanju “**najsmešniji virus u istoriji čovečanstva**”, što je većinu prisutnih nasmejalo. Najsmešniji virus je za nekoliko dana postao najveći neprijatelj, i to je bio samo uvod u konfuziju i strah.

Imajući u vidu samo taj slučaj, ne čudi to što je Srbija, zemlja zbunjenih i sluđenih, regionalni lider u količini dezinformacija na portalima i objava šarlatana i pseudonaučnika na društvenim mrežama.

Istraživanje mreže organizacija koje se bave proverom informacija na području **Jugoistočne Evrope**, **SEE Check**, pokazuje da je najviše dezinformacija zaključno sa 30. septembrom 2020. godine došlo s Fejsbuka, a potom slede portali među kojima je prvih 11 iz Srbije.

“ZAVEROLOŠKI MENTALITET”

“Na prvom mestu je Alo, slede Srbija Danas, pa Informer, Espresso, Kurir, Večernje novosti, Republika, Telegraf, Glas Javnosti, Blic, Srbin Info... Kada recimo Alo objavi neku dezinformaciju, ne cilja samo na građane Srbije, već i na region, i utoliko je takva dezinformacija opasnija”, kaže za Dosije Stefan Janjić iz Fake News tragača.

Korene neslavnog liderstva Srbije **Tijana Cvjetičanin** iz **Raskinkavanja.ba** vidi u devedesetim godinama, koje je provela u Srbiji.

“Delovanjem propagandne mašinerije tih nesrećnih godina stvorene su određene navike i kod medija i kod publike. Kod medija da budu poslušni prema vlasti, a kod medijske publike je stvoren nekakav ‘zaverološki mentalitet’, koji vrlo pogoduje sadašnjoj situaciji, a i stvara ga. Ako mediji iz godine u godinu

Prenošenje dezinformacija o koroni

DOBRODOŠLI U ZEMLJU OBMANA

Korona može preživeti do 28 dana, ali u mraku i na 20 stepeni; vakcine za kovid-19 zaista postoje i nisu nikakvi “genetski tretmani”; nije tačno da “od vakcine umiru u Norveškoj, Izraelu i Sloveniji”; nijedna vakcina protiv kovida-19 nije napravljena “od ćelija abortiranog fetusa”, ili sa njima; mešavina belog luka, đumbira i limuna ne ubija “svaku infekciju”...

Pošto naučnici većinom nisu spremni na komunikaciju s medijima, mediji pozovu šarlatana koji je uvek raspoložen da gostuje i koji je najčešće retorički vrlo ubedljiv i bajkovit. To ljudima prija, to je neka vrsta utehe. Iz ovakvog društvenog sistema je proisteklo naširoko promovisanje šarlatana i manipulatora

ponavljaju da postoji svetska zavera baš protiv vašeg naroda, nije im uopšte teško da u tu postojeću matricu ubace nove motive”, kaže naša sagovornica.

Kao odgovor na neverovatan rast broja dezinformacija, članice mreže SEE Check su početkom aprila pokrenule Viber zajednicu **kovid-19 Provereno**, koja analizira i šalje razmenjuje analize organizacijama u svom sastavu. Članice Mreže su **Centar za demokratsku tranziciju** (**Raskrinkavanje.me**), **GONG** (**Faktograf.hr**), **MOST** (**F2N2.mk**), **Mreža za istraživanje kriminala i korupcije** - **KRIK** (**Raskrinkavanje.rs**), **Novosadska novinarska škola** (**Fake News Tragač** - **fake-news.rs**) **Oštro** (**Razkrinkavanje.se**) i **UG** **Zašto ne** (**Raskrinkavanje.ba**).

“U aprilu su se dezinformacije najviše ticale preventivne i lečenja od kovida. Nakon toga su došle teorije o **Bilu Gejtsu** i smanjivanju populacije na zlatnu milijardu. Teme su i poreklo virusa, efikasnost PCR testova i maski, 5G mreža. Sad smo ušli u fazu u kojoj je najveći broj dezinformacija posvećen vakcinama”, kaže Janjić.

Tijana Cvjetičanin dodaje da su dezinformacije o vakcinama došle kao šlag na tortu nakon svega što je prethodnih 10 meseci objavljivano.

NEUNIŠTIVA TEORIJA ZAVERE

Ona naglašava da je okolnim državama zajedničko to da su **Jutjub** i **Fejsbuk**, pogotovo u kombinaciji, bili najplodonosniji izvor dezinformacija, kao i da je viralnost objava veća nego ikada.

“Sada se dešava da post na Fejsbuku, naročito na profilima koji su već popularni po objavama teorija zavere, bude podeljen i do 20.000 puta. Pre pandemije toliko viralnost nije postojala na našem području. Tekst s činjenicama koji ja napišem o nečemu što je viralna influenserka rekla o vakcinama će doći do nekoliko hiljada čitalaca, a njena objava

do milion ljudi. To je borba Davida i Golijata i vrlo neugodan osećaj”, konstatuje Tijana Cvjetičanin.

Kao jedan od razloga za razbuktavanje lažnih vesti ona vidi nedostatak kvalitetne komunikacije institucija s građanima. “Ljudi nisu imali prave informacije u pravom trenutku, bili su ostavljeni na cedilu kada je u pitanju reakcija institucija koje su morale da osiguraju dobru komunikaciju. Naprosto su digli ruke od toga da se preterano unose u ozbiljnost situacije i veliki broj se ponaša kao da se ništa ne dešava”, kaže ona.

Još jedan uzrok hiperprodukcije dezinformacija, smatra Janjić, je i nedovoljna spremnost naučnika da komuniciraju s medijima.

PORAST AGRESIVNOSTI PREMA FEKTČEKERIMA

“Onda mediji pozovu šarlatana koji je uvek raspoložen da gostuje i koji je najčešće retorički vrlo ubedljiv i bajkovit. To ljudima prija, to je neka vrsta utehe, ili im pruža osećaj da pripadaju nekakvom globalnom pokretu otpora. Iz ovakvog društvenog sistema je proisteklo naširoko promovisanje šarlatana i manipulatora. U jutarnjim programima na TV Hepar ili Pinku gostuju ljudi koji bez ikakvog utemeljenja o temama u koje se asolutno ne razumeju”, kaže Janjić.

Pandemija je donela i porast agresivnosti prema fektčekerima. Cvjetičanin ukazuje na to da je analize Raskrinkavanja.ba i njihovih kolega počeo da prati veliki broj ljudi koji su uvereni u istinitost teorija zavere, a veruju da su deo te zavere i fektčeki.

“Proglašavani smo za sataniste, za ispostavu duboke države... U komentarima nas pitaju za koga radimo, pretnje su svakodnevnne. Taj linč na društvenim

mrežama predvode ljudi koji žive od dezinformacija, koji skupljaju klikove i naplaćuju reklame tako što uveravaju ljude da postoji nekakva metafizička bitka dobra i zla u kojoj smo mi na pogrešnoj strani”, ističe Tijana Cvjetičanin.

Inat i bes onih koji veruju u teorije zavere dodatno je pojačala sarađnja **Istinomera** i Fejsbuka u suzbijanju dezinformacija. Cilj ove sarađnje je smanjivanje vidljivosti netačnih objava i upozoravanje na netačan sadržaj.

LAŽI PREDSEDNIKA, PREMIJERKE, MINISTRA, LEKARA...

“Za svaku objavu koju ocenimo kao neistinitu, poluistinitu ili izvučenu iz konteksta, pišemo zaseban tekst u kojem dajemo argumente na osnovu kojih smo ocenu dali. Taj tekst se pojavljuje na svakom ocenjenom postu, a Fejsbuk mu značajno smanjuje vidljivost. Negativna strana toga su uvrede koje naša redakcija trpi, jer se ova sarađnja smatra cenzurom, a nije tako”, kaže za Dosije **Miljana Miletić** iz **Istinomera**.

Istinomer je prepoznatljiv po tome što ocenjuje izjave zvaničnika, kako one date na televiziji, tako i za pisane medije, podseća Miletić.

Među akterima čije su izjave ocenjene kao neistinite našli su se ministar zdravlja **Zlatibor Lončar** s tvrdnjama da je korona virus slabiji od gripa i da **SZO** ne dozvoljava obdukciju preminulih od korone, članica **Kriznog štaba** **Darija Kisić-Tepavečević** o tome da nisu saopštavane manje brojke zaraženih i umrlih, premijerka **Ane Brnabić** da je **SZO** saopštila da će lepo vreme ubiti koronu, kao i izjava predsednika Srbije **Aleksandra Vučića** da samo četiri zemlje u Evropi testiraju više od Srbije.

Tijana Cvjetičanin konstatuje i to da je jedna od posledica širenja dezinformacija nepridržavanje epidemioloških mera, a kao najveću opasnost izdvaja mogućnost da će veliki broj ljudi odbiti vakcinaciju.

“Time će biti propuštena prilika da se prevaziđe situacija u kojoj se nalazimo ili neće biti iskorišćena koliko bi moglo i trebalo. Postoji i dugoročna opasnost da će, ako već nije, popularizacija i širenje lažnih vesti imati posledice po razne procese - od toga kako će ljudi glasati na izborima, do toga kako će ubuduće donositi odluke u sferi zdravlja”, upozorava sagovornica Dosijeja.

Analize organizacija koje se bave fektčekingom pokazale su, između ostalog: korona može preživeti do 28 dana, ali u mraku i na 20 stepeni; u Srbiji nisu rađene obdukcije preminulih od virusa; vakcine za kovid-19 zaista postoje i nisu nikakvi “genetski tretmani”; nije tačno da “od vakcine umiru u Norveškoj, Izraelu i Sloveniji”; nijedna vakcina protiv kovida-19 nije napravljena “od ćelija abortiranog fetusa”, ili sa njima; mešavina belog luka, đumbira i limuna ne ubija “svaku infekciju”; sos od jabuka i koka-kola nisu pozitivni na koronu; deca u Srbiji neće biti prisilno vakcinisana ili oduzimana od roditelja...

Može se saznati istina, a može se i verovati roto ili viralnim izmišljotinama. Može se i nekažnjeno lagati, zarad tako prizemne stvari kakva je novac. Nije teško, u državi u kojoj je laž nacionalni sport. Ili, rečima **Do- brice Ćosića**: “Laž je vid srpskog patriotizma i potvrda naše urodene inteligencije. Lažemo stvaralački, maštovito, inventivno.”

Dragan Banjac

Kakva karijera! Još u vreme studiranja radila je na **Drugom programu Radio Beograda**, vodeći dnevni umetnički program **“Ko se duri u kulturi”**, kasnije u odeljenju za vesti od reportera, preko komentatora, postala je i urednica na Radiju. Potom odlazi na **TV Beograd**, sadašnji **RTS**, ponovo u odeljenje vesti. Tu je brzo postala legenda. Tokom skoro deceniju i po **Gordana Suša** je “prva faca” Dnevnika, prilog koji se čekao kao i prognoza vremena **Kamenka Katića**.

Promovisala je “saveznu politiku”, a s početkom raspada zajedničke države, u maju (među prvima) **1991. godine** napušta TV Beograd, nezadovoljna smenama koje je sprovelo rukovodstvo na čelu sa direktorom **Dušanom Mitevićem** i zbog nekritičke podrške **predsedniku Srbije Slobodanu Miloševiću** i njegovoj **Socijalističkoj partiji**. Nakon odlaska sa RTB pridružila se **Yutel-u**, televizijskom programu koji je finansijski podržalo **Savezno izvršno veće** kojim je predsedavao **Ante Marković**.

Osim Suše i **Gorana Milića**, na programu su radili **Zekerijah Smajić**, **Dževad Sabljaković**, **Velibor Čović**, **Ivica Puljić**, **Aleksandar Saša Mlač** i drugi. Yutel je bio drukčiji od svih jugoslovenskih televizija, izveštavajući, recimo, o incidentu u **Borovom Selu**, desetodnevnom ratu u **Sloveniji**...

Uvek buntovna i pravična Suša odlazi u **Borbu**, kasnije i u **Našu Borbu**, formira vlastitu **video-produkciju Video nedeljnik (VIN)**, a decembra **1999.** kako ističe, od pet kandidata (posle toga uvek je bio samo jedan!) izabrana je za predsednicu **Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS)**.

DOSIJE: Niste bili od poslušnih novinara? Od početka karijere ste buntovnica?

GORDANA SUŠA: Novinar koji poštuje etički kodeks po definiciji je buntovan, jer sledi profesionalne principe i dužan je, to naglašavam, da se suprotstavi pritiscima da te principe prekrši. Obaveza je novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost... a onda iz toga proističe sve ostalo: Na primer, da mogući negativni učinak na medij, ako objavi neku informaciju, ne sme da utiče na odluku o njenom objavljivanju. Ili, da politička i ideološka pozadina informacije ne sme da utiče na odluku o njenom objavljivanju, čak ako je u suprotnosti sa političkim ubeđenjima novinara, urednika ili vlasnika medija... Pošto je u praksi često drukčije, urednika ne zanima opšti, već lični interes da zaštiti sebe i svoje radno mesto, a vlasnika zanima da uveća profit, pa se neretko podrepaški ulizuje zvaničnoj politici i vlastima. Novinar je pod najvećim pritiscima. Ako jednom popusti, uvek će popuštati i zato volim da kažem mladim kolegama da moraju da imaju stabilnu i snažnu psihofizičku kondiciju, da bi dobro i efektno odolevali pritiscima političara, urednika i vlasnika medija.

Yutel? Kakva su Vam iskustva iz pokušaja da se pomiri jugoslovenski prostor?

Gordana Suša VEČITA BUNTOVNICA

“Novinar koji poštuje etički kodeks po definiciji je buntovan, jer sledi profesionalne principe i dužan je da se suprotstavi pritiscima da te principe prekrši. Obaveza je novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost”, kaže nekadašnja predsednica NUNS za Dosije

Rodena 1946. u Beogradu, a 1970. diplomirala na Fakultetu političkih nauka. Uspešnu novinarsku karijeru počela je na talasima Radio Beograda, da bi nakon osam godina prešla na TV Beograd, gde je radila kao skupštinski izveštač i potom urednica Dnevnika. Početkom devedesetih prešla je na Yutel, a zatim u Borbu/Našu Borbu. Nezavisnu TV produkciju VIN pokrenula 1993. Tokom 2004. bila je glavna urednica Informativnog programa RTS-a. Od 2011. do 2016. bila je članica Saveta REM, a poslednjih pet godina objavljuje kolumne u Danasu. Među osnivačima je NUNS, a na čelu Udruženja bila je od 1999. do 2002. godine.

- To je bilo divno iskustvo, prvenstveno zbog kolega, jer većina je sačuvala integritet i u stravičnim ratnim godinama nije se prodala nacionalističkim i ratnohušakačkim vlastima. Setite se samo velikog skupa Yutela za mir kada je iz već politički zavađenih regija bivše zemlje došlo u Sarajevo više od 150 hiljada ljudi da iskaže stav da je protiv rata. Yutel je, nažalost, kasno nastao da bi mogao da sačuva jugoslovenski informativni prostor, a tako i sebe i zato je rano ukinut. Sat vremena dnevno tog informativnog programa i to u kasnim satim negde u 22 negde u 23 časa toliko je prestrašio republičke oligarhije svojom popularnošću. Srbija je prva ukinula emitovanje Yutela, a onda redom bivše jugoslovenske republike. Ideju o konfederaciji ili uniji, najbrutalnije je odbio Milošević. Ukidanjem Yutela i ostavkom Ante Markovića, sa kojim sam radila poslednji intervju u potpuno mračnoj i napuštrnoj Palati federacije (danas Srbije). Samo je gorelo svetlo u njegovom kabinetu. Ta slika mi se usadila u sećanje i za mene ima i simboličko značenje. Tada je, dakle, sve bilo spremno za početak neljudskog sukoba u kojem su huškani brat protiv brata, otac protiv sinova, komšija protiv komšije... Kada se emitovanje svelo na Sarajevo, Yutel je prestao da radi i da je više bilo pameti mogla se sačuvati produkcija izmeštanjem iz zemlje.

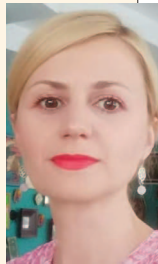
Odlazite u Borbu, kasnije ostajete u Našoj Borbi, gde se mogao pronaći spas i za dušu i za profesiju?

- Iskreno da kažem Borba je bila tranzicioni konglomerat između partijskog lista pretvorenog u prvo novinsko deoničarsko društvo s jedne strane, i, s druge strane, stare i nove, moderne škole novinarstva koju je promovisao Staša Marinković. Posle upada državnih komesara i preuzimanja novine od strane Brčina (*Dragutin, državni komesar poslat u novine, prim. ur.*), i pored protesta novinara i građana organizovanih u prsten slobode oko Borbe, deo novinara zajedno sa vlasnikom Dušanom Mijićem se odvojio i izdavao novinu Naša Borba. A “brčinka” je ostala upamćena kao medijska sramota Srbije.

Korona i ja

Jasmina Dobrilović
(Newsmax Adria)

Od samog početka pandemije poštujem sve mere zaštite i privatno i poslovno. No, na terenu nikad nije bilo teže jer su sagovornici primetno agresivniji a neretko se sami ne pridržavaju mera. Posao, koji je sam po sebi težak, u ovim okolnostima doneo mi je dodatna opterećenja (stalno mislim na to da li sam ponela masku, dezinfekciona sredstva, vitamine...). Najteže je kad pozoveš sagovornika za izjavu, komentar, a on ti kaže da nije u prilici, jer je pozitivan na koronu. Ne prija mi ni korišćenje aplikacija za snimanje sagovornika i to sam svela na minimum. Uprkos pandemiji, smatram da je razgovor uživo "jedan na jedan" upečatljiviji i bolji. Ipak, kad sam na zadatku, dajem svoj maksimum i tad ne mislim na kovid-19 i mogućnost da ću se zaraziti i nisam do sada. Ono što mi posebno smeta, a tu boliku nije donela korona, je netransparentnost vlasti i odbijanje da odgovore na pitanja.

Ana Lalić
(portal Nova.rs)

Izveštavanje u doba epidemije je zbog konstantnog i nikad intezivnijeg osećaja da stalno postoje neki "oni" koji žele sve da sakriju i postojimo neki "mi", kojima je posao da im to otežamo, nekako izoštrilo moju profesionalnu znatiželju. Čini mi se, sa ove distance, da nikada nisam više radila nego u poslednjih 11 meseci. Primetno sam postala i sumnjičavija i opreznija, počela sam da čitam "sitna slova" i na kutiji mušlja. Umesto večera, prijatelja, putovanja... noći sam provodila na sajtu APR i portala javnih nabavki, čiji se sadržaj po zanimljivosti mogu poistovetiti sa čitanjem kineskog telefonskog imenika. I danas sam ubeđena da su namerno konstruisani tako da oni koji ulaze na njih izgube svaku volju i nadu da će naći ono za čim tragaju. Ali, taman kada vam već i vid posustane, neka imena, neki brojevi, neke adrese, neke fakture, ta neka sitna slova se poklope, neke sumnje opravdaju i neki dokazi izrode. E, te sitne pobe nad administracijom, nad neistinom, ta ogoljavanja i hvatanja počinitelja sa prstima u tegli (a u doba korone pojedini su ruke močili do lakata) su me podsetili zašto, zapravo, volim ovaj posao, i potvrdile da on još uvek, čak i u ovoj besmislenoj državi, ipak ima smisla.

O Jugoslaviji i Anti Markoviću

U vrlo kratkom vremenu interegnuma, posle Titove smrti, dok još nisu ojačale republičke oligarhije, Jugoslavija se otvarala prema svetu, ukinut je tajni službeni list, ukinut je verbalni delikt, promenjeno 12 hiljada zakona i prilagođeno evropskim standardima, došao Ante Marković za predsednika Saveznog izvršnog veća, tada se prvi put odomaćila reč mandatar, došao i MMF, tada je šira javnost prvi put čula za grejs period, sa platom ste mogli da letujete, dinar je bio konvertibilan a Yu pasoš na velikoj ceni... Ta velika zemlja "koju su stvarali najbolji a rušili najgori ljudi", imala je šanse da bude 13. zvezdica na zastavi Evropske unije, odnosno, članica evropske zajednice naroda. Dugovala je najviše 25 milijardi dolara, za vreme Ante Markovića dug se sveo na 8 milijardi. Danas samo Srbija duguju skoro duplo, više 46 milijardi! Stiglo nas je Markovićeva proročanstvo kojeg se mnogi, ničim izazvani, prisećaju po društvenim mrežama: "Zablude ćemo plaćati siromaštvom, trovanjem duha i položajem daleke periferije u Evropi".

nalne medije s druge strane. Nije to osobenost medijske scene u Srbiji, toga ima svugde, ali nigde država ne podržava tabloide dodeljujući im pomoć koja je namenjena za neprofitne medijske projekte od javnog interesa. I to nije sve.

Naša zemlja i svet suočeni su sa pandemijom virusa. Kako se ponela struka?

- Uglavnom se prenose izjave članova Kriznog štaba i političara, niko se nije setio da istražuje, recimo, veliku smrtnost lekara u Srbiji od korona virusa. Oni kojima je u opisu posla da zastrašuju građane u ime vlasti, mislim na tabloidne

Dve kamere za VIN

Počeli smo snimanje amaterskom digitalnom kamerom koju nam je poklonio pokojni Vane Ivanović, na predlog koleginice Nadežda Gaće. Drugu kameru nam je poklonio pokojni Ivan Stambolić, a onda smo se počeli prijavljivati na međunarodne medijske projekte što nam je omogućilo rad bez profita, jer televizije nam nisu plaćale emitovanje oko 16 godina.

medije, i pisane i elektronske, oni su to nastavili da to rade i u vreme korone. Oni koji su se trudili da dođu do suštinskih informacija, kao N1, NIN, kao Danas, Vreme, ti su se lepo namestili da ih vlast, tačnije onaj jedini i najvlasniji pljuje i pravi od njih metu. Napadi na novinare i nezavisne medije, otkako su naprednjaci zarobili zemlju, svake godine rapidno raste! Kao da ponovo živimo u ratnoj zoni. Najviše su napadani redakcija i novinari N1. Samo za petnaest dana ove godine, upućene su pretnje smrću Jeleni Zorić, pretnje Nataši Kovačev, Brankici Stanković, Nenadu Živkoviću ... Prošle godine duplirao se broj napada u odnosu na prethodnu godinu i NUNS beleži da ih je bilo 189. Ukratko, vlast ne podnosi istraživačke novinare, ne podnosi profesionalce, smeta im svako ko neće da ude pod njihov šinjel. Što se tiče izveštavanja o kovidu-19, sve što je isplivalo kao bilo kakav problem u javnost počev od nabavki respiratora i zaštitne opreme do vakcina upravo rade ti nezavisni i profesionalni mediji. Štampa je počela da para konac zaštitnog odeli (Sandra

VIN je prva srpska televizijska ekipa koja je kroz tunel ušla u Sarajevo sa organizacijom Igmanska inicijativa, dokumentarac o tome, koji je dao pun uvid u tok i posledice rata napravila je Branka Mihajlović. VIN produkcija je prva emitovala potresni film kolege Bože Kneževića "Oluja". U mnogo čemu smo prednjačili i mnogima se nismo sviđali, nekima smo predstavljali političku opasnost a neki su nam naprosto bili zavidni, ali publika nas je volela

Napadi na novinare i nezavisne medije, otkako su naprednjaci zarobili zemlju, svake godine rapidno raste! Kao da ponovo živimo u ratnoj zoni

Na kraju ste se oprobali u vlastitoj video produkciji?

- Kada sam videla u nekoj anketi da veliki procenat anketiranih u Beogradu smatra da Sarajevo bombarduje Pale i kada su neverovatne laži bolesno dominirale medijskim prostorom, a znajući da je za dve trećine građana Srbije isključivi informator televizija, VIN produkcija, po sistemu slikom na sliku, bila je logičan projekat. Počeli smo emitovanje na Studiju B, pa kad je napravljen dil između SPO i vlasti dobili smo otkaz. VIN je prva srpska televizijska ekipa koja je kroz tunel ušla u Sarajevo sa organizacijom Igmanska inicijativa, dokumentarac o tome, koji je dao pun uvid u tok i posledice rata napravila je Branka Mihajlović. VIN produkcija je prva emitovala potresni film kolege Bože Kneževića "Oluja". U mnogo čemu smo prednjačili i mnogima se nismo sviđali, nekima smo predstavljali političku opasnost a neki su nam naprosto bili zavidni, ali publika nas je volela.

Bili ste među osnivačima Nezavisnog udruženja novinara Srbije, kasnije i predsednica, u mandatu koji je bio najplodniji od osnivanja NUNS-a do danas? Podsećam na to da ste pokrenuli Dosije o represiji nad medijima?

- To je naprosto bilo vreme koje je zahtevalo izuzetnu energiju i akciju. Izvršni odbor NUNS je kompletno bio posvećen poslu. Počev od toga što smo morali da nalazimo načine i pomažemo novinarima koji su hapšeni. Nebojša Ristić, bio je osuđen na godinu dana zatvora, samo zato što je na lokalnoj radiostanici u Sokobanji zalepio plakat "Free Press", Miroslav Filipović optužen za špijunažu, privođeni su na informativne razgovore i drugi novinari Danasa, Telegrafa, ubijen vlasnik Dnevnog telegrafa Slavko Ćuruvija... U to vreme ne samo što smo međusobno bili solidarni već su nam pomagale i kolege iz međunarodnih organizacija pa smo tako mogli jednokratno da pomognemo oko 600 novinara koji su oterani s posla, zatim smo pomagali redakcijama nezavisnih medija da plate drakonske kazne, da bi mogli da nastave da rade. Više od dva miliona maraka su Miloševićeva vlast i ministar za informisanje Vučić (Aleksandar, prim. ur.), naplatili od "nepodobnih" medija. Bio je to smišljen plan njihovog uništavanja.... Uspeli su.

I dalje ste aktivni, pišete kolumne u listu Danas? Kako vidite srpsko novinarstvo danas?

- Srpsko novinarstvo nikada nije bilo ovako podeljeno i suprotstavljeno na udvorice s jedne i nezavisne i profesio-

Omiljeni autori

Ima puno, puuuuuno novinara koje rado čitam: Švarm, Pančić, Mališić, Čulić, Lakićević, Gaće, Jovanović, Nadrlić, Petrušić, Nikoladis, Basara, Ivančić, Dežulović, Draža Petrović, Pivljanin, Vasović, Lalić, Basara, Jergović, Biševac, Congradin, Kišjuhas, Lukač, Panović, Jokanović, Kordić, Sejdinović, Valjarević, Gruhonjić... Volim i tebe (Banjca) da pročitam. Volim Branka Milanovića, Varufakisa, Piketiju i divnu ekipu saradnika Slobodne Evrope...

Knjiga utisaka

Drugi
čovek

PIŠE: Ljubomir Živkov

Prema mom sitnosopstveničkom statističkom istraživanju, ali na iznenađujuće velikom uzorku, u starosnoj dobi od četrdeset do šezdeset devet godina, čak 97% ispitanika ubeđeno je da će im vakcina promeniti DNK. Svega 0,83% nada se da će im DNK ostati u obliku i na nivou koji su im obezbedili njihovi stari, dok je 2,17% anketiranih sa neskrivenim prezirom odbilo da se uopšte izjasni o vakcinaciji.

Kad bi se pamet na pijaci kupovala, svako bi opet kupio svoju, veli poslovnica drevnog Istoka, gde je stvorena "Hiljadu i jedna noć": kad bi se DNK prodavala na pijaci, ili online, svak bi opet kupio svoju.

Nikome nije prošlo kroz glavu da bi izmenjeni DNK (neka skraćena bude u muškom rodu, iako je reč o kiselini) mogao biti bolji od prethodnog, da bi neke nepoželjne osobine mogle biti suzbijene, ili ukinute, a da bi se mogla pojaviti nova svojstva koja bi radovala i novog čoveka i njegovu svojitu, a zašto ne i širu zajednicu.

Ako bi moćnici da stanovništvo ove planete svedu na onoliko stanovnika koliko njihovim bolesnim zamislima odgovara, i ako su zaista radi da preživele stave pod daljinsku kontrolu ubacujući im čipove i menjajući im DNK, ja ću da se vakcinišem. Znam da bi i sama vakcina mogla da mi dođe glave: stvorena u laboratorijama zemalja koje su nas bombardovale i koje su malo je reći priznale Kosovo, zašto vakcina za naše govorno područje ne bi bilo gora nego za one koje se velikim silama ulizuju?!

Ali, prevladao sam brzo tu malu krizu – vakcinisaću se! Prijavio se ja među prvim, moji su me prijatno iznenadili prihvativši isprve da me daju u dom, kad se vakcinišeš uvek možeš da se vratiš kući, odlazak u dom nije put bez povratka, uglavnom, vakcinišem se ja i – čekam.

Gledam "Utisak nedelje" i poželim, prvi put, da se javim, opa, oholost koja me je držala podalje od svih kontakt progama oslabila je, ili je iščezla, pozovem studio, kažem lično ime i da zovem iz Uralske ulice, mislio sam da ću imati tremu kad me budu slušale hiljade ljudi, ali me je prožimalo radosno nestrpljenje; nisam hteo da unapred smislim ili da čak zapišem šta ću reći, što znači da i moja preterana predostrožnost, iza koje je stajala teška taština i žalosni strah da se ne osramotim nije više u mojoj DNK, začuje se službeni, rutinirani glas voditeljke: "Dobro veče, šta je vaš najjači utisak?...". – "Znate šta, ja i ne gledam ovu vašu emisiju, utišao sam ton i prepisao vaš broj, ne dajem pet para na to što radite, zovem da kažem da je Aleksandar Vučić najbolji predsednik kojeg je Srbija ikada imala, i da je najveći vladar kojeg će ikad imati..." – "Dobro, to je lepo, ali šta je vaš najjači utisak?" – "To je moj najjači utisak, to je utisak mog života..." – "Dobro, hvala vam, lakunoc". Ne smeta mi podrugljivost u glasu sagovornice, a pre vakcine sam joj zamerao kad nekog iseče usred njegovog doduše preopširnog blebetanja, poboljšana DNK drži me iznad situacije, ono što bi nekadašnjem, sujetnom meni bilo neprijatno, sad mi prija, rekao sam svoje, i gle, dobro beše veoma!

FOTO: SRĐAN VELOVIĆ

Priznanje za Radovanovića i Obradovića

POČASNI ČLANOVI

Izvršni odbor Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS) jednoglasno je odlučio da za počasne članove Udruženja imenuje epidemiologa i publicistu **prof. dr Zorana Radovanovića** i uzbunjivača iz **Valjeva, Aleksandra Obradovića**.

U obrazloženju odluke navodi se da je profesor doktor Radovanović, utemeljitelj moderne epidemiologije u našoj zemlji, odavno je prisutan na javnoj sceni i nikada nije bežao od javnog dijaloga. Naprotiv, svoje stavove iznosi hrabro, precizno i naučno potkovano i ne usteže se da oponira moćnim vlastodršcima. U poslednjih godinu dana, od prvih naznaka dolaska zaraze i u proteklom mesecima pandemije jedan je od najzahalnijih sagovornika novinara, a i najvrednije je što radovno

piše tekstove u dnevnim novinama i nedeljnicima.

Uzbunjivač iz valjevske fabrike **Krušik** je u septembru prošle godine uhapšen jer je medijima dostavio dokumentaciju koja ukazuje da su pojedine privatne firme imale privilegovan položaj u Krušiku. Od tada traje Obradovićeve borba za prvo na slobodu a potom i za pravo na punu istinu o događajima u Krušiku i njegovom hrabrom građanskom činu. On je nezavisnim novinarima, koji svoj posao rade časno i profesionalno, dao neprocenljiv materijal koji govori o visokoj korupciji i kriminalu, a i bio je stalno dostupan za pitanja medija.

Na dodeli upriličenoj na **Platou Filozofskog fakulteta u Beogradu**, organizovanoj u saradnji sa **Pokretom Novi optimizam**,

Zoran Radovanović je rekao da mu ovo priznanje posebno prija i da mu se obradovao kao i priznanju **"Vitez poziva"**, koje je dobio pre nekoliko godina.

"Priznanje mi znači jer potiče od čestitih i uglednih ljudi i reputabilne i časne novinarske organizacije", istakao je poznati epidemiolog.

Aleksandar Obradović nije prisustvovao dodeli zbog epidemiološke situacije i njemu će priznanje biti uručeno naknadno.

Za svoje počasne članove NUNS bira istaknute pojedince i osvedočene prijatelje Udruženja, koji svojim delovanjem doprinose ostvarenju ciljeva Udruženja, a pored Radovanovića i Obradovića, počasni članovi su i **Goran Marković, Branislav Grubački Guta, Laslo Vogel, Rodoljub Šabić, Saša Janković...**

OSVRT: Baš smo nezahvalni, pa još malo više

NIKO VAM NE VERUJE

Dotle došlo, Maja Gojković da drži predavanje o "stvaranju opšte klime u društvu". I onda režim traži dijalog. I opet nije iskren, valjda na nečiji nagovor

Ton saopštenja, kao na radiju, kao da smo na istom poslu - mojne, Majo te priče, tri decenije te znamo; a da si osudila - jesi. **"Učestale napade na novinare i medije"** - zar ih ima? I kako ih najednom vidi **Ministarstvo kulture i informisanja**. Kad nije videlo, recimo, onaj dim u **Vrčinu**, kad su spalili kuću **Milana Jovanovića**. Kad nije čulo bahaćenje mantijaša i civila na učtivo postavljena, istina neprijatna, pitanja.

I ko ministarku treba da pouči da izvršni organ ne treba da nekog na

nešto poziva, jer Ministarstvo nije nevladina organizacija. Ne treba, stoga, da poziva ni **"sve aktere na javnoj sceni da se suzdrže od pritisaka, pretnji i ugrožavanja bezbednosti novinara i redakcija, nezavisno od njihove uređivačke orijentacije"**.

U prevodu, ovo znači da Ministarstvo zna da su neki zaslužili sve te pretnje svojom "orijentacijom", ali, ne dirajte ih sada. Zbog sveta, nešto opet gledaju ovamo. Da vas, eto, zamoli ministarka kulture, biće u ime premijerke **Ane Brnabić** koja je još u aprilu prošle godine pružila uveravanja predsednici **Evropske komisije Ursuli fon der Lajen** da će vlada preduzeti sve što je neophodno da obezbedi slobodu medija u **Srbiji**.

Ministarstvo kulture, rekostmo li, ne govori istinu za sve pare i vrede novinare u Srbiji time što misli da mu veruju. A poenta je, zapravo, u tome da je sve što dolazi iz državnih organa u vezi sa novinarima i medijima do sada bilo uglavnom neistina i nema nikakve garancije da neće biti i dalje. Pa, njih su i **Evropljani** provalili.

Pazite tek ovo: **"Svi akteri u medijskom svetu morali bi da budu svesni svoje uloge i značaja za stvaranje opšte klime u društvu i da kao takvi budu odgovorni za plasiranje sadržaja kojima šalju poruke u javnost"** (pravopis i stilski suicidnost Ministarstvo kulture i spoljni saradnik).

Dotle došlo, **Maja Gojković** da drži predavanje o **"stvaranju opšte klime u društvu"**. I onda režim traži dijalog.

I opet zaobilaze istinu u širokom luku, valjda na nečiji nagovor: **"Ministarstvo podseća da su za atmosferu u društvu podjednako zaslužni i odgovorni svi učesnici javnog života i da svi podjednako grade njegovu stabilnost kroz svoj rad i delovanje"**.

E, neće biti. Krivi ste vi koji držite batinu iznad svake slobodnomisleće glave, koji na novinare šaljete batinaše, a na slobodnu reč tabloidnu žgadiju i botove.

I niko sa profesionalnim integritetom vam ne veruje. Bez obzira na spoljne saradnike. **B. T.**

Korona i ja

Miloš Mitrović
(dnevni list Danas)

S obzirom na to da sam urednik, pandemija nije preterano uticala na moj rad u redakciji. U smislu svakodnevnih rutine ništa se nije promenilo - sve vreme pandemije, osim kada bih bio na odmoru, dolazio sam u redakciju i radio na uobičajen način za razliku od novinara koji su radili od kuće. Na neke od novinara korona je delovala veoma podsticajno i počeli su da rade mnogo efikasnije i kvalitetnije u kućnim uslovima. Donekle je delovala motivišuće i na mene, pa sam u nekoliko navrata iskakao iz svog spoljnopoličkog sektora i bavio se nekim drugim temama i žanrovima i ponešto od toga je ispalo veoma dobro. Čak sam uspeo, uprkos restrikcijama, da odem i na jedan lep i koristan službeni put.

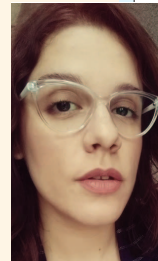
Marija Vučić
(KRIK)

Radim od kuće, zbog čega štedim dosta vremena i energije koje inače trošim u prevozu. To je pozitivan aspekt jer sam neuporedivo produktivnija. Sa druge strane, više nemam jasnu granicu između radnog i slobodnog vremena i to je loše, jer mi se čini kao da sam u radnom modu po ceo dan, tako da kada odmaram nemam osećaj da zaista odmaram. Ipak, najlošija stvar cele korone je redukovanje živih susreta sa kolegama, izvorima, sagovornicima, što u određenoj meri neminovno redukuje i količinu informacija koje dolaze do tebe.

Sandra Dančetić
(XXZ Magazin)

Imam sreću da mogu da pišem i uređujem portal gde god da se nalazim, tako da sam proteklu godinu provela kod kuće. Istina je da rad i atmosferu u redakciji ništa ne može zameniti, međutim, u ovakvim okolnostima, zdravlje i stabilna internet konekcija mogu se smatrati luksuzom. Više-mesečna izolacija mi je prijala, naročito u domenu kreativnosti i produktivnosti. Nažalost, mnogo je više onih koji nisu mogli neometano da rade svoj posao, kao i onih koji su, poput radnika u zdravstvu, svoje kapacitete iscrpeli do krajnjih granica. Oni zaslužuju bar godinu dana odmora.

Dejan Kožul
(Frilenser)

Kao i u drugim sferama epidemija je samo razotkrila sve manjkavosti naših života. U mom slučaju je dodatno ogolila činjenicu da smo u potpunosti nezaštićeni, posebno mi koji smo frilenseri po nahodanju. Bez zdravstvenog i bilo kakvog drugog osiguranja, bez razumevanja od poslodavaca, a opet sa skresanim honorarima jer - korona je. Korona je svima, a novinari su, jer je priroda posla takva, prinuđeni i dalje ga obavljati, kao da se ništa ne dešava, a ako se i desi nema previše razumevanja.

impressum